

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА МЕТАЛУРГИЧНАТА ИНДУСТРИЯ

1309 София, бул. "Александър Стамболийски" 205, ет. 1, стаи 111, 118 и 119

Тел./Факс 02-920 37 39; 02-920 40 47, e-mail bcm@mb.bia-bg.com

МЕТАЛУРГИЯТА В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

СОФИЯ, 2010 год.

Увод

Българската асоциация на металургичната индустрия/БАМИ/ е създадена през 1992 год. като Браншова камара на черната и цветна металургия. На Общото събрание през 2007 год. са приети промени в Устава, включително и в наименованието. БАМИ е сдружение с нестопанска цел на работодателите от фирмите, произвеждащи и/или търгуващи с метали, продукти и изделия от тях, огнеупорни изделия и материали, както и осъществяващи научноизследователска, инженерингова и ремонтна дейност в областта на металургията.

Към 31.12.2009 год. общият брой на редовните членове на БАМИ, които Асоциацията представлява, е 42 /четиридесет и две/ предприятия/дружества. Като асоциирани членове в състава ѝ влизат и три технически университета: ХТМУ- София, ТУ – София и Р ТУ „Ангел Кънчев” - Русе.

Годишното издание “Металургията в България”, което се подготвя редовно от 1994 год. до сега, има за цел да информира своите членове и широк кръг от специалисти в България, а чрез английската версия - и в чужбина, за развитието на отрасъла, за резултатите от производствените дейности и показатели през съответната година, както на своите членове, така и общо за отделните дейности и за целия металургичен бранш.

По традиция годишникът се състои от три части. В първата се прави кратък преглед (основан изцяло на официалните статистически и митнически данни) на българската икономика през отчетната година. Показана е тенденцията в нейното развитие и основни макроикономически показатели. На база на наличната информация е определено мястото, значението и дела на металургичната индустрия в отчетените данни за страната, като енергопотребление, ниво на работни заплати, реализация на външни пазари, общо външнотърговско салдо на металургични продукти и др.

Останалите две части включват кратка характеристика на българските производители, съответно от черната и от цветната металургия. Дадени са основни натурални показатели и годишни резултати от дейността. Правена е съпоставка на митническите данни за вноса и износа на метали с тези на фирмите-производители и където е възможно са посочени причините за установените несъответствия.

България е страна, в която металургичните мощности за производство на черни и цветни метали, на прокат и изделия от тях са изградени през периода на 60-те години на миналия век. През последните години в основната си част същите са технологично и продуктово обновени и са изградени нови мощности, както в добивната, така и в преработващата металургична индустрия.

Сравнителните данни за количествата на произведените черни и цветни метали, отнесени към населението на България показва, че те са съпоставими на човек от населението, както със средното европейско ниво, така и със световното производство. Обективността налага да се отбележи, че показателите са много по-високи за обемите на производство в цветната металургия. Така при население на страната от 0.119 %, спрямо това на света, произвежданите у нас основни видове цветни метали (мед, олово, цинк и съпътстващи продукти), като дял от световното производство, са многократно по-големи. Висок е относителният дял на българското производство и в рамките на Европейския съюз. По редица технологични и качествени показатели постиженията на българските фирми са на нивото на най-добрите практики в света.

Българската асоциация на металургичната индустрия е член на две европейски структури: на организацията на производителите от черната металургия – **EUROFER** и на производителите от цветната металургия - **EUROMETAUX**. Председателят на Управителния съвет на БАМИ е член на Изпълнителния Комитет на **EUROMETAUX**. Имам представител и в Групата за стратегическо развитие, както и в Комитета по енергетика и климатични промени.

Предвид членството на Р.България в Европейския съюз, облика на изданието се променя. Все по-голямо внимание се отделя на показателите на металургичния сектор, които могат да бъдат съпоставени с тези в другите страни-членки или средните за Общността.

Разработващият екип се извинява на своите членове и на всички, които ползват този годишник, за евентуални пропуски или констатирани противоречия с официалните статистически данни. Целта ни е всяка година те да се ограничават и свеждат до минимум.

Всички мнения и препоръки, целящи подобряването на годишника, ще бъдат приети с благодарност и отчетени при подготовката на следващите издания.

Колективът, работил по настоящето издание, изразява своята благодарност към всички ръководители и специалисти от фирмите-членове на БАМИ за предоставените от тях данни по производството и реализацията на продукцията, за получената информация относно направените инвестиции и развитието на мощностите.

Искрено благодарим и на външните организации и лица, които съдействаха за набиране на друга важна информация, необходима за съставянето на „Металургията в България през 2009 год.“.

В годишника са възприети следните съкращения:

БВП – Брутен вътрешен продукт по цени на съответната година.

БДС – Брутна добавена стойност по базисни цени

ЕАСТ – Европейска асоциация за свободна търговия

СЦИЕ – Страни от Централна и Източна Европа

ОНД – Организация на независимите държави (бивши СССР)

ОИСР – Организация за икономическо сътрудничество и развитие

ВЧМ – Валуванни черни метали (прокат)

ГВ – Горещовалуван (прокат)

СВ – Студеновалуван (прокат)

КЦМ – „Комбинат за цветни метали” АД, гр. Пловдив

ОЦК – „Оловно-цинков комплекс” АД, гр. Кърджали

ТЦМ – Тежки цветни метали (прокат от мед и месинг)

ПЪЛНОПРАВНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

“Кремиковци” АД	“Аурубис България” АД
“Тепро Метал” ЕАД	„КЦМ” АД
- „Стомана Индъстри” АД	„Интертръст Холдинг” АД
- „София Мед” АД	- „ОЦК” АД
- „Стилмет” АД	- „Интерпайп” АД
“Промет Стиил” АД	- „Steel Commodities Corp.”
“Хелиос металург” ООД	“Алкомет” АД
„Прециз Интер Холдинг” АД	“Кльокнер Металснаб” АД
“Еврометал” ООД	“Монбат” АД
“Жити” АД	“Шамот” АД
“Труд” АД	“РМО-Металургремонт” АД
„КГ” ООД	“Булмет и Ко” ООД
„Бамекс” АД	“Рефран” ЕООД
“ИПО” ООД	“Стам Трейдинг” АД
„Римпекс” ООД	“Добив на цветни метали” ООД
“Полимет импорт экспорт” ООД	“София Метал” ООД
“Кометех” ООД	“Армекс Трейд” ЕООД
„Рудметал” АД	“Комотек – Ко” ООД
“Индустриална топлотехника” ООД	“Ил Мет” ЕООД
“Ресурс мениджмънт” ООД	“Рефракем” ЕООД
“Мулит” ООД	“Анилс” ООД
„Огняново КГ” АД	„Ковинтрейд България” ЕООД

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

Химико-технологичен и металургичен университет, София
Технически университет, София
Русенски технически университет „Ангел Кънчев”, Русе

ЧЛЕНОВЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ

Юридически лица:

“Аурубис България” АД	„Монбат” АД
“Еврометал” ООД	“Прециз Интер Холдинг” АД
“Тепро Метал” ЕАД	“КЦМ” АД
“Кльокнер Металснаб” АД	“Алкомет” АД
“Интертръст Холдинг БГ” АД	“Промет Стиил” АД
“РМО – Металургремонт” АД	“Шамот Ел Пе” АД
„Хелиос Металург” АД	

Председател на УС – АНТОН ПЕТРОВ /„Тепро Метал” ЕАД/

Изпълнителен директор - Политими Паунова

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Увод, членове и ръководство на БАМИ.....	2
Раздел първи – Българската икономика през 2008 год.	7
1.1 Население, пазар на труда, работна заплата	7
1.2 Производителност, БВП, енергопотребление.....	10
1.3 Външнотърговски обмен, внос и износ на стоки	12
1.4 Основни макроикономически показатели	16
Раздел втори – Черната металургия в България	19
2.1 Производство на черни метали и прокат от тях	19
2.1.1. Производство на сурова стомана	19
2.1.2. Производство на валцувани черни метали и изделия от тях.....	21
2.2 Търговски обмен и потребление на ВЧМ и изделия от тях	26
2.2.1. Внос на скрап, ВЧМ и на изделия от тях	26
2.2.2. Износ на скрап, ВЧМ и на изделия от тях	31
2.2.3. Външнотърговски оборот на ВЧМ и на изделия от тях	39
2.2.4. Реализация на ВЧМ и на изделия от тях в страната	40
2.2.5.Реално вътрешно потребление на стоманени продукти	42
2.3. Производство и потребление на огнеупорни и други материали.....	44
Раздел трети – Цветната металургия в България	47
3.1. Производство на цветни метали	47
3.1.1. Производство на черна и електролитна мед.....	47
3.1.2. Суровинна база и производство на олово.....	49
3.1.3. Суровинна база и производство на цинк.....	50
3.1.4. Производство на вторични, благородни и съпътстващи цветни метали, сплави и химически продукти.....	53
3.1.5. Производство на прокат от цветни метали и сплави.....	55
3.2. Търговски обмен и потребление на цветни метали и сплави.	59
3.2.1. Внос на цветни метали и на изделия от тях	59
3.2.2. Износ на цветни метали и на изделия от тях	61
3.2.3. Външнотърговски оборот на цветни метали	64
3.2.4. Вътрешно потребление на цветни метали и сплави....	65
3.2.5 Реално вътрешно потребление на цветни метали и сплави.....	66

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

(КРАТЪК ПРЕГЛЕД)

1.1. НАСЕЛЕНИЕ, ПАЗАР НА ТРУДА, РАБОТНА ЗАПЛАТА

В края на 2009 год. населението на България възлиза на 7 563 710 души. В тази цифра е отчетена външната миграция и тя се отнася само до броя на лицата с българско гражданство, които се водят с настоящ адрес в страната. **В сравнение с предходната година населението е намаляло с 42 841 души /0.56 %/.**

Структурата на населението през последните три години е показана в **таблица 1**.

Таблица 1

Разпределение на населението по категории, хил. души

Групи население:	2007		2008		2009	
	Хил. души	%	Хил. души	%	Хил. души	%
В градовете	5 403.2	70.7	5408.3	71.1	5 401.2	71.4
В селата	2 237.0	29.3	2198,3	28.9	2 162.5	28.6
Живородени	75.349		77.712		80.956	
Починали	113.004		110.523		108 068	
Естествен прираст	-37 655	-0.50	-32.811	-0.43	-27.112	- 0.35
Под трудоспособна възраст	1 023.8	13.4	1 100.0	14.5	1 099.0	14.5
В трудоспособна възраст	5 294.7	69.3	4 806.0	63.2	4 773.9	63.1
Над трудоспособна възраст	1 321.7	17.3	1 700.6	22.3	1690.7	22.4
Общо:	7 640.2	100.0	7606.6	100.0	7 563.7	100.0

Източник: Статистически данни на НСИ, 2010 год.

Броя на населението в градовете и в селата през 2009 год. намалява, но относителния дял на живеещите в градовете показва устойчива тенденция на растеж. Дължи се не само на миграцията от селата, но и поради по-високата раждаемост и по-ниската смъртност в по-големите населени места. През 2008 год. относителният дял на градското население е 71.1 %, а през 2009 г.– 71,4 % или ръст от 0.3 %.

През последните години се наблюдава тенденция за увеличаване на раждаемостта и подобрене в абсолютните стойности на отрицателния естествения прираст, но населението продължава да намалява. Отчитайки процесите на емиграция и имиграция през 2009 г., спрямо

предходната, населението на България е намаляло с 0.56 % (при 0.44 % през 2008 год.).

Трайна и тревожна е тенденцията да намалява броя на децата /под трудоспособна възраст/ и на населението в трудоспособна възраст. Независимо, че като относителен дял от населението за последните две години те запазват своите стойности, абсолютния брой на децата е намалял през 2009 г. спрямо 2008 г. с 1 000 души. **Трудоспособното население за последната година намалява с 32.1 хиляди.** Докато през 2001 год. средната възраст на населението в България е 40.4 години, то през 2008 год. е 41.7 години, а за 2009 год. - 41.8 години.

Средната продължителност на живота в периода 2006 г.-2008 г. за мъжете е 69.51 години и 76.64 години за жените. Градското население живее по-дълго - 73.42 години, в сравнение с това в селата - 71.82 години.

Независимо от слабата тенденция за подобряване на демографските параметри, като равнище на раждаемост, доближаващо се до някои европейски страни /Словения, Унгария, Португалия/ **България е с най-голям отрицателен естествен прираст.**

Данни за средногодишния **брой на наетите лица** по трудово и служебно правоотношение, за доходите на работещите и някои социални параметри за 2009 год. са представени в **таблица 2.**

Сравняването на показателите за заетите лица през 2009 год. спрямо 2008 год. показва следното:

- броят на заетите лица / съгласно Националните сметки / намалява с 112 780 души, а този на регистрираните безработни се увеличава с 47 261 души;

- средногодишното ниво на безработица по данни на НСИ е 6,8 % или с 1,2 % по-висока от 2008 год.

Тези показатели показват отражението на световната икономическа криза върху основни сектори на българската индустрия, спадът в които започна още през II-ро полугодие на 2008 год. Въпреки това през отчетната година има ръст в доходите на работещите, като средната заплата за страната е увеличена спрямо предходната 2008 год. с 47,4 лева или с 108,7 %. Увеличението в обществения сектор изпреварва това на частния сектор и за двата сектора отчетеният ръст е съответно 109,3 % и 107,4 %.

Средната работна заплата в металургията, спрямо средната в страната е почти два пъти по-висока.. **През последните години по размер на годишна работна заплата и по осигурителен доход на работещите, металургичния бранш, който включва производството**

на метали, прокат от тях и метални изделия, заема едно от първите места от всички икономически дейности. За страната само в добива на нефт и газ, в производството на рафинирани нефтопродукти, както и при производството и разпределението на енергоносители се отчита по-високо заплащане.

Тази тенденция се запазва и за 2010 год., като по оперативни данни от НОИ през I—во полугодие на тази година средният осигурителен месечен доход в сектора е 1 052 лева и с този размер е на **пето място от цялата икономика на страната.** Ако се изключи сектор „енергетика”, то само за преработващата промишленост през първите месеци на годината по-висок среден доход отчита дейността по производството на рафинирани нефтопродукти, а в същия порядък е заплащането при добива на метални суровини.

Таблица 2

Средногодишен брой на заети лица, ниво на безработица, инфлация

Показатели	2007	2008	2009
Средногодишен брой на заетите лица (национални сметки)	3 714 041	3 835 569	3 722 789
Средногодишен брой регистрирани безработни	286 980	233 719	280 980
Средногодишно ниво на безработицата (НСИ), %	6,9	5,6	6,8
Средна месечна работна заплата на наети по трудово и служебно правоотношение за страната, лева	430,6	544,8	591,2
- обществен сектор	521,3	650,8	711,2
- частен сектор	396,7	509,5	547,2
Средна месечна заплата в дейност „Производство на основни метали”, лева	877,9	1 020,8	1 152,3

Източник: МФ, Агенция за икономически анализи и прогнози, м.06.2010 г.

НОИ, Отчет по НКИД, 2010 г.

1.2. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ, БВП, ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ

През предходните няколко години в България се отчита ръст във физическия обем на **брутния вътрешен продукт - БВП** и в **брутната добавена стойност – БДС**. В 2009 год. започна промяна, когато има спад от 472 млн. лева спрямо отчета за БВП през 2008 год.

В **таблица 3** са посочени данните за последните четири години.

Таблица 3

БВП и БДС по сектори и групировки, млн. лева/лева

Показатели:	2006	2007	2008	2009
БВП по текущи цени, мил.лева, в т.ч.	49 361	56 520	66 728	66 256
- селско и горско стопанство				3 341
- промишленост,енергетика				12 072
- строителство				4 763
- търговия, хранене, транспорт и съобщения				12 675
- финанси, застраховки, недвижимо имущество и други бизнес услуги				13 659
- държавно управление				8 992
- корективи /данъци/				10 755
Брутна добавена стойност/БДС/, млн.лева	40 350	46 401	54 851	55 502
- аграрен сектор	3 444	2 898	4 001	3 341
- индустрия	12 473	14 985	16 752	16 835
- услуги	24 433	28 518	34 098	35326

Източник: МФ, Агенция за икономически анализи и прогнози, м.06.2010 год.

За 2009 год. БВП на страната, изчислен по средногодишния курс на БНБ за щатския долар през същата година, **възлиза на 47,3 млрд. долара**. По този показател, определен като производителност за един работещ или на човек от населението, **България е на последно място от всички страни - членки на ЕС/27/**.

Промислеността, включително производството и разпределението на електроенергия, газ и вода през 2009 год. вече не формира най-висок Брутен Вътрешен Продукт /БВП/. По - високи стойности отчитат дейностите в услуги, като финанси,недвижимо имущество и застраховки, както и в търговията,храненето и транспорта.

Брутната Добавена Стойност /БДС/ също се създава основно от работещите в областта на услугите – 35 326 хил.лв., следва индустрията – с 16 835 хил.лв. и най-ниски са стойностите за работещите в аграрния сектор – 3 341 хил.лв.

Съгласно данни на OECD произведеният в България Брутен вътрешен продукт е почти осем пъти по-нисък от този на Гърция, над 10 /десет/ пъти по-малък от произведения в Полша, над 4 пъти от Чехия, около 3 /три/ пъти на този в Унгария и 2 пъти по-малък спрямо Словакия. Най-висок БВП в рамките на ЕС /27/ се отчета в Германия, следват Великобритания и Франция.

Последният енергиен баланс, който е публикуван от НСИ, е за 2008 год. Съгласно отчетените в него данни, **общото крайно енергийно потребление** в страната е 9 419 хил.т.н.е., като спрямо 2007 год. има спад от 1.2 %. Потреблението в индустрията е 3 357 хил.т.н.е. или 35.64 % от общото количество. За годината е отчетен спад от 7 %, представляващ 254 хил.т.н.е., докато през предходната година има 2.3 % ръст в енергийното потребление.

Общото потребление в металургията е 630 хил.т.н.е., което представлява 18,8 % от индустриалното потребление (при 795 хил.т.н.е. и дял от 21.5 % през 2007 год.). При този спад секторът от второ място по потребление на енергийни ресурси, сега заема трето място – след химическата промишленост и производството на неметални минерални суровини. Спрямо крайното общо енергийно потребление в страната, дялът на металургията през 2008 год., в сравнение с 2007 год., спада от 8.2 % на 6.7 %.

Потреблението се разпределя между черната и цветна металургия съответно на 75 % и 25 %, докато през 2007 год. това съотношение е било 80 % на 20 %. И в двата подсектора се отчита по-ниско потребление, като в черната металургия спадът е по-голям - около 25 % (151 хил.т.н.е.), а в цветната – около 9 % (15 хил.т.н.е.). В тези показатели намира отражение започващото влияние на световната криза и редуциращото се производство в „Кремиковци” АД.

По отношение потреблението на природен газ, използван само като енергиен ресурс (изключващ ползването му като суровина в химическата индустрия), **металургичното производство запазва своето място като най-голям промишлен потребител (27.6 %).** От това количество черната металургия е с дял от 92 %, докато в цветната металургия потреблението е ниско. През 2008 год. се включва и разхода на газ за произведената продукция в „Кремиковци” АД. От 2009 год., предвид

намаляване на производството в тази фирма, общият разход на природен газ в металургичния сектор рязко намалява.

Други големи енергийни индустриални потребители на природен газ са съответно секторите „неметални минерални суровини” – с дял от 26.2 % в общото потребление и „химическа промишленост” – с 17.2 %.

1.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ВНОС И ИЗНОС НА СТОКИ

Външнотърговският обмен на стоки и услуги, които България отчита през последните пет години е показан в **таблица 4**.

След съществуващата през последните години тенденция в българската икономика да се отчита постоянен ръст в износа и вноса на стоки и услуги, за 2009 год. спрямо предходната година е налице **рязко намаление на тези стойности - съответно с 17 317 млн.лева или 32 % при вноса и 18 % (- 7 241 млн.лева) при износа.**

Въпреки по-голямото намаление в стойностите на внесените стоки, в сравнение с тези на изнесените, продължава външнотърговското стоково салдо да е отрицателна величина (-10 млрд. лева). При външнотърговския баланс на услуги салдото се запазва положително, като за 2009 год. има ръст от 112 % и вече е почти 5 млрд.лева.

Таблица 4

Баланс на външнотърговския обмен, млн. лева

Показатели:	2005	2006	2007	2008	2009
Внос - общо	32 692	41 131	48 317	55 552	38 235
- стоки, CIF	28 688	36 142	42 788	49 549	33 006
- услуги	4 004	4 989	5 529	6 003	5 229
Износ-общо	25 766	31 861	35 831	40 351	33 110
- стоки, FOB	18 515	23 493	26 352	29 880	22 882
- услуги	7 251	8 368	9 479	10 471	10 228
Общ обмен	58 458	72 992	84 148	95 903	71 345
- стоки	47 203	59 635	69 140	79 429	55 888
- услуги	11 255	13 357	15 008	16 474	15 457
Външнотърговско салдо	-6 926	-9 270	- 12 486	- 15 201	- 5 123
- стоки	-10 173	-12 649	- 16 436	- 19 669	- 10 124
- услуги	+ 3 247	+ 3 379	+ 3 950	+ 4 468	+ 4 999

*Източник: НСИ, Стандартна външнотърговска класификация, 2010 год.
Агенция за икономически анализи и прогнози, 2010 г.*

Отрицателно външотърговско салдо имат почти половината от страните на ЕС(27), както и последните присъединили се – България и Румъния.

Най-голям износител от страните на ЕС и с положителен външотърговски баланс от почти 300 млрд.долара е Германия.

От големите икономики в света през последните години положителни външотърговски резултати отчитат страни, като Китай (над 250 млрд.долара), Русия (около 150 млрд. долара), Япония и Канада.

С най-голям външотърговски оборот, но и с най-голям дефицит са САЩ, като размерът на дефицита достига 800 – 900 млрд.долара.

Вносът на стоки в България по групи страни и по стокови раздели е даден в таблица 5, а износът – в таблица 6.

Таблица 5.

Внос на стоки по групи страни и по стокови раздели, млн. лева

Групи страни / сектори	2006		2007		2008		2009	
	млн.лв.	%	млн.лв.	%	млн.лв.	%	млн.лв.	%
Европейски съюз	17 102	47	25 027	59	28 026	57	19 790	60
ОНД	8 094	22	8 599	20	11 612	23	6 601	20
ОИСР	6 273	17	7 807	18	8 328	17	2 809	9
СЦИЕ	4 249	12	768	2	830	2	3 543	10
Страни от ЕАСТ	421	1	587	1	452	1	263	1
Други страни	4		-		-		-	
ВНОС - общо, в т.ч. по стокови раздели	36 142	100	42 788	100	49 549	100	33 006	100
Селскостопански и хранит. стоки, напитки и тютюн	1 546	4	2 298	5	3 142	6	3 102	9
Мин. горива,смазочни материали и др.	7 885	22	8 446	20	10 725	22	6 600	20
Обработени изделия, класифицирани по вида на материала	7 262	20	8 846	21	9 622	20	5 684	17
Машини, оборудване и транспортни средства	10 484	29	12 592	29	14 634	30	8 845	27
Други, в т.ч.	8 965	25	10 606	25	11 426	22	8 775	27
- метали и металургични продукти	2 622	7	3 293	8	4 212	9	1 780	5

*Източник: НСИ, Стандартна външотърговска класификация, м.08.2010 год.
Митническа информация, обработена от БАМИ*

Общият внос на стоки през 2009 год. е намалял с 16,5 млрд.лева или с 33 %. По сектори и стокови раздели най-съществено е намалял вноса на машини и оборудване (с 40 %, съответно с около 6 млрд.лева), което е свързано с икономическата рецесия и липсата на инвестиции. Други засегнати от кризата групи и от намаленото потребление са: горивата (спад на вноса с 39 %), суровините (спад от 32 %) и готови обработени продукти и изделия.

Вносът на метали и металургични продукти също отчита голям спад –2,4 млрд.лева (42% спрямо 2008 год.) и дялът им в общия внос от 9 % намалява на 5 %.

Единствената група, която запазва стойността на вноса спрямо предходната година са селскостопанските стоки, храни и напитки, дялът на които от 5 % се увеличава на 9 %.

Европейският съюз и през 2009 год. запазва основно място във вноса с дял от 60 %, но има намаление в стойностите на внесените стоки - общо с над 8 млрд.лева (29 %). По-висок процент в спада (почти 57 %) се отчита при вноса от страните на ОНД, предимно Русия и Украйна, които са и най-големите доставчици на суровини и горива в страната.

През 2009 год. са внесени стоки от 167 страни /2008 г.–168 страни/.

Съгласно данните от табл. 6, износът на стоки през 2009 год. също отчита значителен спад – почти със 7 млрд.лева (23,4 %). Тази стойност е с 9,5 млрд.лева по-малко от намаления през годината внос на стоки. Това води до отчитане и на по-малък **външнотърговски стоков дефицит, който спада почти на 50 % - **от 19,7 млрд.лева през 2008 год. на 10,1 млрд.лева през 2009 год.****

Процентното намаление в износа за отделните групи страни е най-малко за страните-членки (само 17 %), поради което **делът на износа за ЕС от 60 % се увеличава на 65 %**. Това прави Европейския съюз най-надежден и сигурен пазар за основните стоки на българската индустрия.

Значителен е спадът в износа на стоки за страните от ОНД – 37 %.

Данните за износа през 2009 год., която е показателна за размера на световната икономическа криза и нейното отражение върху българската икономика показват, че присъствието на български стоки извън ЕС, в трети страни, не е задоволително. Дори за пазарите от региона, включващ част от страните на централна и източна Европа, както и тези на ОНД, износът на промишлени стоки от страната намалява средно с 35 %, което е два пъти повече от процента на спад за ЕС.

Разширяване възможностите за износ на български стоки, освен от тяхната конкурентноспособност, зависи много и от воденето на целенасочена държавна външнотърговска политика с тези страни.

Таблица 6.

Износ на стоки по групи страни и по стокови раздели, млн. лева

Групи страни / сектори	2006		2007		2008		2009	
	млн.лв.	%	млн.лв.	%	млн.лв.	%	млн.лв.	%
Европейски съюз	13 263	57	15 970	61	17 974	60	14 855	65
СЦИЕ	4 258	18	5 027	19	6 288	20	4 219	18
ОИСР	4 742	20	3 590	14	3 892	13	2 414	11
ОНД	852	4	1 567	5	1 870	6	1 180	5
Страни от ЕАСТ	263	1	198	1	232	1	214	1
Други страни	115	-	-	-	-	-	-	-
ИЗНОС – общо, в т.ч. по стокови раздели	23 493	100	26 352	100	29 880	100	22 882	100
Селскостопански и хранит. стоки, напитки и тютюн	1 706	7	1 954	7	3 040	10	3 051	13
Минер. горива, смазочни материали и др.	3 636	16	3 887	15	4 837	16	2 957	13
Обработени изделия, класирани по вида на материала	7 144	30	7 749	29	7 872	26	5 264	23
Машини, оборудване и транспортни средства	3 164	14	3 948	15	4 772	16	3 853	17
Други, в т.ч.	7 843	33	8 814	34	9359	32	7 757	34
- метали и металургични продукти	5 686	24	5 906	22	6094	20	3 628	16

Източник: НСИ, Стандартна външнотърговска класификация м.08.2010 год. и обработена от БАМИ митническа информация.

Забележка: Съставът на посочените групи страни в таблици 5 и 6 през годините се изменя, поради което данните нямат абсолютна сравнимост. Това е свързано с разширяването на ЕС и с промени в членството на различните страни в структурите на международните търговски организации.

Структурата на износа по стокови раздели не се променя съществено през посочения период, но стойностите намаляват за всички сектори, с изключение на сектора на селскостопанските стоки, храни,

напитки и тютюн. Въпреки, че за последните няма ръст в стойността на износа, делът им нараства с 3 % (от 10 % на 13 % в общия стоков износ).

През целия посочен период, относителният дял на металите (първични и вторични) и на металургичната продукция в износа на страната е висок – над 15 %. Въпреки спада в общото производство, съответно в износа от металургичните фирми и особено от „Кремиковци” АД и през 2009 год. металургичния бранш, в сравнение с другите дейности от промишлеността, има най-голям относителен дял в стоковия износ на страната.

Стойностите на изнесените черни и цветни метали и метални продукти значително намаляват – с 2 млрд. лева спрямо 2008 год., но има също спад и в стойностите за внос от 2,4 млрд. лева. Поради това от външнотърговския обмен на тези стоки положителното салдо се запазва и за 2009 год. то възлиза на 1 848 млн. лева.

През 2009 год. външнотърговски партньори на България в износа са 196 страни (197 през 2007 год.).

Данните в таблици 5 и 6 показват, че световната криза не е оказала еднакво влияние на външнотърговската дейност на всички икономически сектори. Най-малко е негативното влияние върху селското стопанство, производството на храни и напитки. Там отчетените стойности в износа и вноса са на нивата от предходната 2008 год., но и за тези дейности е спряла наблюдаваната през последните години тенденция да има ръст в техните показатели.

От страните, с които България осъществява най-голям търговски стокооборот се формира и голямото отрицателно салдо. С малък дял продължава през 2009 год. да е износът на стоки за страните от ОНД – **само 5 % при 20 % дял във вноса.** Търговският обмен на България със страните от ОНД /основно Русия и Украйна/ и с Европейския Съюз формират основно размера на отрицателното външнотърговско салдо.

1.4. ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Макроикономическите показатели на страната до 2008 год. са се променяли в положителна посока, като се отчита постоянен ръст в техните стойности. През 2009 год. вече е налице спад, като данните за настъпилите промени за последните шест последователни години са представени в **таблица 7**. Индексите са определени при приемане на предшестващата година = 100.

Индекси и данни за основните макроикономически показатели

Показатели:	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Брутен вътрешен продукт, % реален ръст на годишна база	6.6	6.2	6.3	6.2	6,0	- 5.0
Брутна добавена стойност, % индекс на физическия обем	4.8	5.3	6.6	6.3	6.1	- 3.8
Средногодишна инфлация, %	6.2	5.0	7.3	8,4	12.3	2.8
Ниво на безработица, % средно за периода	11.8	9.9	8.4	6.9	5.6	6.8
Износ на стоки и услуги, %	12.7	8.5	8.7	5.2	2.9	-9.8
Внос на стоки и услуги, %	14.5	13.1	14.0	9.9	4.9	-22.3
Основен лихвен процент	2.6	2.0	2.7	3.9	5.1	2.4
Преки чужди инвестиции, млн. евро	2 735.9	3 152.1	6 221.6	9 051.8	6 696.5	3 212.5

Източник: Статистически данни на НСИ, 2010 год.

Агенция за икономически анализи и прогнози, м.06.2010 г.

Данните за основните икономически показатели и развитието на българската икономика през 2009 год. се характеризира със следното:

1. Отчитаният през предходните години постоянен темп на растеж на БВП и на БДС е преустановено. Световната икономическа криза, започнала през втората половина на 2008 год., засегна българската икономика и през 2009 год. има спад на всички основни макроикономически показатели.

2. Износът и вносът на стоки и услуги намалява, но вносът е с изпреварващ отрицателен темп. Това води до намаление в обема на външнотърговския дефицит на страната, който за последната година е редуциран с около 50 %.

3. При външнотърговския оборот на метали и метални продукти все още се **формира крайно положително салдо от 1.8 млрд. лева** и това се отразява позитивно на външнотърговските макроикономически стойности, които страната отчита. Положителното салдо в бранша вече се формира само от цветната металургия, което за 2009 год. достига **2 млрд. лева**. Черната металургия втора година отчита отрицателно външнотърговско салдо, съответно - **146 млн. лева**. за 2009 год. и - **865 млн. лева** през 2008 год.

4. Средногодишната стойност на инфлацията е с най-ниска стойност за целия посочен период, което е свързано с протичащите през годината процеси на икономическа рецесия и намалено потребление.

5. През същия едногодишен период, характеризиращ се със спад в БВП и БДС, в средномесечната заплата на наетите в икономиката лица по трудово и служебно правоотношение е отчетен ръст от 108,7 %. В общественият сектор ръста е от 109,3 %, а в частния – 107,4 %. За ръста в частния сектор оказват влияние взетите мерки за преодоляване на икономическата криза, предвиждащи и реструктуриране на фирмите с освобождаване на наети лица с по-ниска степен за квалификация, респективно и по-ниско заплащане.

6. Силно са редуцирани през 2009 год., в сравнение с предходните три последователни години, отчетените преки чуждестранни инвестиции. За годината те възлизат на **3 312,5 млн.евро, което представлява 48 %** от тези през 2008 год. (3 484 мил.евро по-малко), а спрямо 2007 год. са намалени с 5 839,3 млн.евро и са само 35 % от тях.

Преките чужди инвестиции в сферата на производството заемат незначителен дял от общите постъпления в страната. Те са много по-малко от тези в услугите и търговията с недвижими имоти и не надвишават 30 % от общата стойност.

По сектори и икономически дейности, в металургичния отрасъл са вложени най-много чуждестранни инвестиции. Делът на тези в цветната металургия надвишава в пъти вложените в производството на стомана и стоманени продукти. Дължи се на поголемия брой фирми в тази дейност и нейното бързо развитие след приватизиране на предприятията. Днес производството на цветни метали в страната значително надвишава средното ниво на ЕС.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

2.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ ОТ ТЯХ

Производството на стомана и стоманени продукти в Република България е стратегически сектор в промишлеността и е застъпен основно в 7 фирми-членове на БАМИ – „Кремиковци” АД, „Стомана индъстри” АД, „Промет стийл” АД, „Хелиос Металург” ООД, „Прециз Интер Холдинг” АД, „Жити” АД и „Интер пайп” АД.

През 2009 год. най-голямото предприятие в областта на черната металургия – „Кремиковци” АД спря своето производство на кокс, чугун и конверторна стомана, а това на електростомана беше силно намалено.

Тези негативни обстоятелства се отразяват на отчетните данни за производство и реализация на продукцията от черни метали, както за „Кремиковци” АД, така също и общо за страната.

2.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА СУРОВА СТОМАНА

Производители на течна стомана (само в електропечи) в България през 2009 год. са „Кремиковци” АД и „Стомана индъстри” АД.

Количеството на произведената сурова стомана през последните години по процеси и фирми е дадено в таблица 2.1 и на фигура 2.1.

Общият обем произведена стомана в страната през 2009 год. е с 603.3 хил. т или с 45.4 % по-малко в сравнение с този през 2008 год.

Данните показват, че през 2009 год. общото производство на стомана в „Кремиковци” АД (конверторна и електростомана) силно е намаляло – повече от 3 пъти спрямо това през 2008 год.

Дължи се на спряното производството на кислородните конвертори в „Кремиковци” АД в края на 2008 год. Отчита се повишен обем на произведената стомана в електропещите, работещи изключително със собствен, технологичен и амортизационен скрап.

В „Стомана индъстри” АД се отчита спад от 258.3 хил.т. или с около 31.0 %.

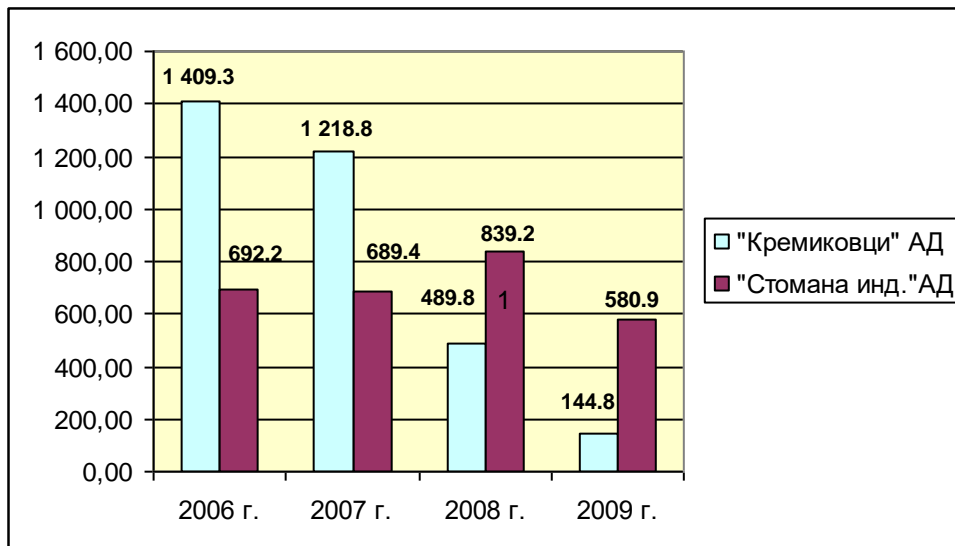
Таблица 2.1

Производство на стомана в България, хил. т

Процес:	Фирми:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
						+/-	%
КК	“Кремиковци” АД	1 154.9	1 027.0	428.0	-	-	-
ЕП	“Стомана Индъстри” АД	692.2	689.4	839.2	580.9	-258.3	69.2
	“Кремиковци” АД	254.4	191.8	61.8	144.8	83.0	234.3
	Общо ЕП	946.6	881.2	901.0	725.7	-175.3	80.5
Общо по фирми	“Кремиковци” АД	1 409.3	1 218.8	489.8	144.8	-345.0	29.6
	“Стомана Индъстри” АД	692.2	689.4	839.2	580.9	-258.3	69.2
Общо за страната		2101.5	1908.2	1 329.0	725.7	-603.3	54.6
Непрекъснатото отлята	„Стомана Индъстри” АД	692.2	689.4	839.2	580.9	- 258.3	69.2
	„Кремиковци” АД	534.9	874.3	463.2	131.4	-331.8	28.4
	Общо	1 227.1	1 563.7	1 302.4	712.3	590.1	54.7

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.1

Производство на стомана в „Кремиковци” АД и „Стомана индъстри.” АД

Произведената в България стомана през 2007 год. представлява 0.165 % от световното производство, 0,100 % през 2008 год. и 0.059% през 2009 год. Спрямо ЕС (27) този показател през 2007 год. е 0.962%, през 2008 год. - 0.671 %, а през 2009 год. - 0.521 %.

Налице е тенденция за намаляване дела на българското производство на стомана, както в световен, така и в европейски мащаб.

Натоварването на мощностите, произвеждащи електростомана през 2009 год. е 48.7 % (при общ капацитет на електропещите в двете фирми от 1 490 хил. т).

По фирми степента на натоварване на мощностите за производство на електростомана през 2009 год. е както следва: за “Кремиковци” АД – 27.3 % и за “Стомана индъстри” АД – 60.5 % , докато през 2008 год. за двете фирми то е било съответно – 11.6 % и 87.4 %.

През 2009 год. се наблюдава голям спад на количеството отлята стомана по непрекъснат начин с 590.1 хил. т или 45.3 % по-малко в сравнение с 2008 год. Това се дължи на по-малкото количество произведена стомана, както в „Кремиковци” АД, така също и в „Стомана индъстри” АД. През 2009 год. дялът на непрекъснатото отлятата стомана от общо произведената стомана във фирмите е 98.1% т.е. цялото количество течна стомана се лее по непрекъснат метод.

В България се произвеждат основно нелегирани въглеродни марки стомана, а инцидентно – единични плавки от легирана стомана.

2.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Производството на валцувани черни метали (ВЧМ) в България през последните четири години по производства и фирми-производителки е представено на таблица 2.2 и фигури 2.2 и 2.3.

Анализът на данните от таблицата показва следното:

- И през отчетната 2009 год. се запази тенденцията от 2008 год. за намаляване производството на ВЧМ, което се обяснява с настъпилата икономическа криза и намаляване потреблението на валцувани черни метали в страната. Общото количество на тези продукти през 2009 год. е с 42.3 % по-ниско спрямо това през 2008год.
- Спад в производството на валцувани черни метали се наблюдава и в четирите дружества, като най-голям той е за „Кремиковци” АД. За втора година след 2008 год. в „Кремиковци” АД не се произвежда студеновалцуван плосък прокат.

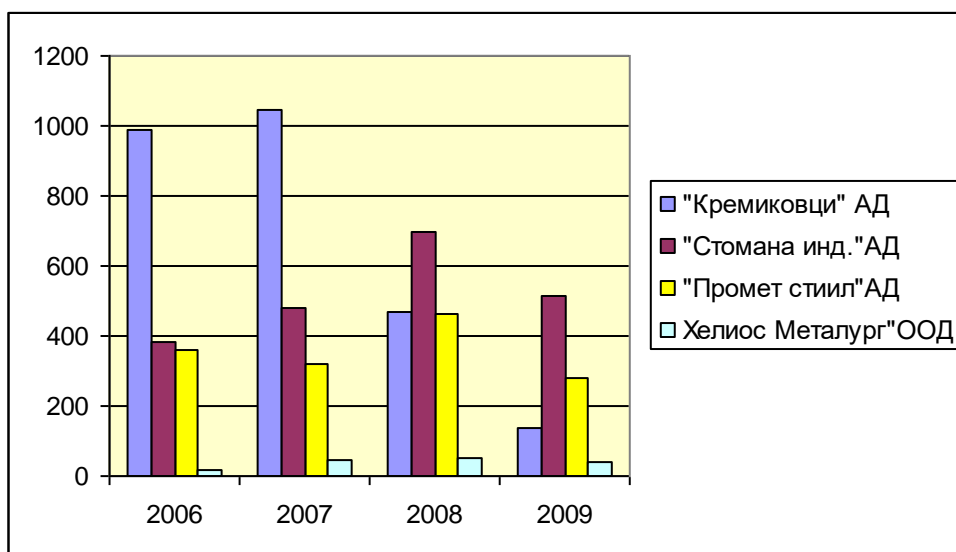
Таблица 2.2

Производство на валцувани черни метали (ВЧМ) по асортимент, хил. т

Видове прокат:	Фирми:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
						+/-	%
Блуми, сляби и заготовки	“Кремиковци” АД	259.0	142.6	-	-	-	-
	“Стомана Инд.” АД	168.2	143.7	92.1	33.4	-58.7	36.3
	Общо	427.2	285.3	92.1	33.4	-58.7	36.3
ГВ дълъг	“Промет Стиил” АД	359.7	321.1	462.9	278.3	-184.6	60.1
	“Стомана Инд.” АД	54.8	135.0	368.4	348.9	-19.5	94.7
	„Хелиос Металург” ООД	15.0	48.5	53.2	38.0	-15.2	71.4
	Общо	429.5	504.6	884.5	665.2	-219.3	75.2
ГВ плосък	“Кремиковци” АД	884.3	1 006.4	466.2	137.4	-328.8	29.5
	“Стомана Инд.” АД	329.8	347.6	328.3	165.9	-162.4	50.5
	Общо	1 214.1	1 354.0	794.5	303.0	-491.2	38.2
ГВ прокат (общо)	“Промет Стиил” АД	359.7	321.1	462.9	278.3	-184.6	60.1
	“Кремиковци” АД	884.8	1006.4	466.2	137.4	-328.8	29.5
	“Стомана Инд.” АД	384.6	482.6	696.7	514.8	-181.9	73.9
	„Хелиос Металург” ООД	15.0	48.5	53.2	38.0	-15.2	71.4
	Общо	1 644.1	1 858.6	1 679.0	968.5	-710.5	57.7
СВ плосък	“Кремиковци” АД	104.2	41.6	-	-	-	-
Общо по Фирми	“Кремиковци” АД	988.5	1 048.0	466.2	137.4	-328.8	29.5
	“Стомана Инд.” АД	384.6	482.6	696.7	514.8	-181.9	73.9
	“Промет Стиил” АД	359.7	321.1	462.9	278.3	-184.6	60.1
	„Хелиос Металург” ООД	15.0	48.5	53.2	38.0	-15.2	71.4
Прокат	Крайни продукти	1 747.8	1 900.2	1 679.0	968.5	-710.5	57.7

Източник: Фирмени данни

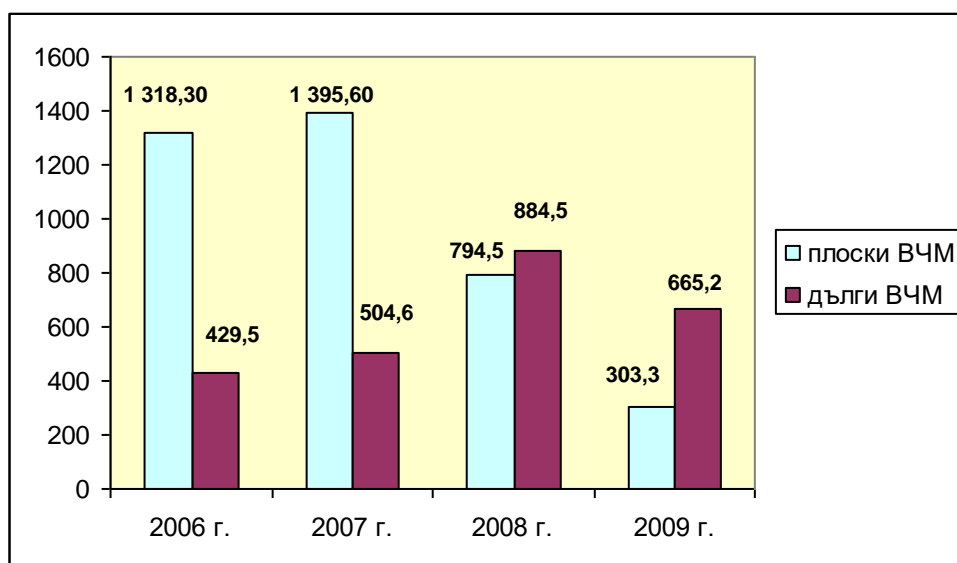
Фигура 2.2

Производство на валцувани черни метали по фирми, хил. т

- Намаление на производството се наблюдава главно при плоските горещовалцувани черни метали, като през 2009 год. то представлява 38.2% спрямо това през 2008 год. В „Кремиковци” АД се отчита спад на производството повече от три пъти, а в „Стомана индъстри” АД то е около два пъти
- И през 2009 год., както и през 2008 год. производството на дълги продукти надвишава това на плоските продукти. Дължи се на големия спад в производството на плоски продукти в „Кремиковци” АД.

Фигура 2.3

Производство на плосък и дълъг прокат, хил.т

- През 2009 год. при производството на дълги валцувани продукти също се наблюдава спад от 24.8 % спрямо предходната година. Най-голямо е намалението при производството в „Промет стиил” АД - 39.9 %. „Стомана индъстри” АД почти запазва обема на производството си от 2008 год., но „Хелиос металург” ООД отчита спад от 29 %.
- Относителният дял на произведените плоски ВЧМ от общото количество ВЧМ е 68.3 % за 2006 год., 73.4 % за 2007 год., 47.4 % за 2008 год. и 31.3 % през 2009 год., а за дългите ВЧМ за съответните години е 31.7%, 26.5 %, 52.6 % и 68.7 %.
- През 2009 год. няма промяна в мощностите на преработващите агрегати (за плоски и дълги продукти) във всички фирми.

Българското производство на горещовалцуван прокат през 2008год. представлява 0.169 % от общото световно производство на този продукт, а през 2009 год. той е 0.095 %. Този показател за 2008год. представлява 1.26 % от производството в ЕС (27), а през 2009 год. - 0.964 %.

Само за горещовалцувания плосък прокат данните показват, че през 2008 и 2009 год. България е произвела съответно 0,124 % и 0.056% от общото световно производство на този продукт и 0.648 % и 0.532 % от това производство в ЕС(27).

За горещовалцувания дълъг прокат производството през 2008 и 2009 год. представлява съответно 0,211 % и 0.140 % от общото световно производство и 1.453 % и 1.531 % от това производство в ЕС (27).

Увеличава се относителния дял на дългите продукти, а намалява този на плосък прокат.

Производството на изделия от ВЧМ общо и по фирми-производителки е представено на таблица 2.3 и фигура 2.4.

- През 2009 г. общото производство на изделия от валцувани черни метали показва значително намаление от 149.0 хил. т или 56.8 % спрямо това през 2008 год.
- В „Кремиковци” АД през 2008 год. не са произвеждани основни за фирмата изделия, като ламарина с цинково и пластмасово покритие и студеновалцувана лента.
- За разлика от 2008 год., през 2009 год. се отчита леко повишение на производство на стоманени топки за мелници в „Стомана индъстри”АД с 11 % и намаление на това на елементи за руднично крепене с 32.2%.
- През 2009 г. се наблюдава значителен спад в производството на стоманени тръби общо с 55.9 %. Най-голямо е намалението в „Интер Тръст Холдинг АД – 82.9 % спрямо това от 2008 год.
- През отчетната година „Клъокнер Металснаб” АД продадоха своето оборудване за производство на тръби и поради тази причина обемът на готовата продукция на тази фирма е малък.
- Основен производител на тел и телени изделия в страната е „Жити”АД – Русе. През 2009 год. се отчита намаляване на производството им спрямо 2008 год. от 34.9 хил. т или повече от два пъти.

Таблица 2.3

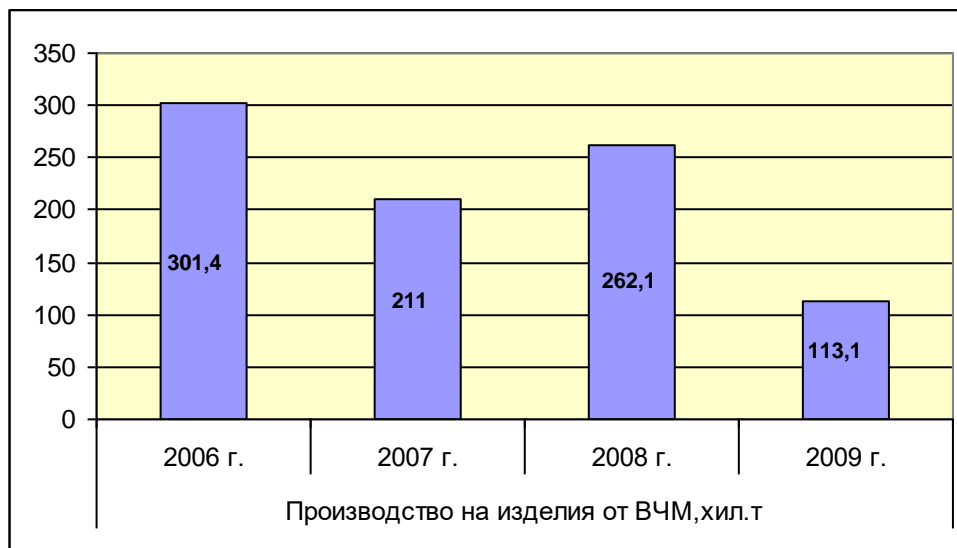
Производство на изделия от валцувани черни метали (ВЧМ) по фирми и асортимент, хил. т

Изделия	Фирми:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
						+/-	%
Стоманени тръби	“Прециз интер Холд.” АД	77.6	85.0	133.0	64.0	-69.0	48.1
	„Интер Тръст Холд” АД	2.9	23.3	25.8	4.4	-21.4	17.1
	„Кьокнер Металснаб” АД	4.4	5.4	5.7	0.3	-5.4	5.3
	Общо	86.2	113.7	164.5	68.7	-95.8	41.8
в т. ч. Шевни	“Прециз интер Холд.” АД	77.6	85.0	133.0	64.0	-69.0	48.1
	„Интер Тръст Холд” АД	2.9	9.7	10.2	1.3	-8.9	12.7
	„Кьокнер Металснаб” АД	4.4	5.4	5.7	0.3	-5.4	5.3
	Общо	84.9	100.1	148.9	65.6	-83.3	44.1
Безшевни	„Интер Тръст Холд” АД	1.3	13.6	15.6	3.1	-12.5	19.9
	Общо	1.3	13.6	15.6	3.1	-12.5	19.9
Ламарина с цинково покритие	“Кремиковци” АД	115.0	40.6	1.1	-	-1.1	-
Метало-пласт	“Кремиковци” АД	10.2	1.0	-	-	-	-
СВ лента	“Кремиковци” АД	1.0	0.2	-	-	-	-
Стоманени топки за мелници	“Стомана Индъстри.” АД	22.2	15.2	10.0	11.1	1.1	111.0
Тел и телени изделия	“Стомана Индъстри” АД	-	3.1	8.5	-	-8.5	-
	„ЖИТИ” АД	20.3	18.5	47.2	12.3	-34.9	26.0
	Общо	20.3	21.6	55.7	12.3	-43.4	22.1
Елементи - руднично крепене	“Стомана Индъстри” АД	30.4	18.7	30.8	21.0	-9.8	68.2
Прокат	Крайни продукти	301.4	211.0	262.1	113.1	-149.0	43.2

Източник: Фирмени данни

Произведените в България през 2008 и 2009 год. тръби (безшевни и заварени) представляват съответно 0,002% и 0.095 % от общото световно производство на този продукт и 0.070% и 0.852 % от това производство в ЕС (27).

Фигура 2.4

2.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

2.2.1. ВНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Общият обем на внос на скрап, валцувани черни метали и изделия от тях през 2009 г. в количествено изражение е 1 233.1 хил. т. Намалението спрямо 2008 г. е 958.4 хил.т. или 43.7 %.

В стойностно изражение вносът през 2009 год. бележи спад от 64.3% или 1 401.0 млн. долара (1 817.4 млн. лева) спрямо 2008 год. Данните за вноса през последните четири години са показани на таблица 2.4.

Чугун за леярски цели се внася изключително от Украйна (91.2 % от общото внесено количество на този продукт).

През 2009 год. в сравнение с 2008 год. количеството на внесения **скрап** е намален с 37.5 % или с 34.8 хил. т. Спрямо общия обем на вноса, дялът на скрапа се запазва относително малък - около 16.4 %. Потребностите на българските фирми се задоволяват основно от наличен собствен скрап или закупен от страната. И през 2009 г., както и през

последните няколко години, най-големи количества са внесени от Румъния (86.9 % от общото количество).

Таблица 2.4

Внос на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
					+/-	%
Нелегирани - общо	1 644.4	2 084.1	1 855.5	1 032.7	-822.8	55.6
Чугун-блок,гранули, прах	17.0	26.2	30.4	15.6	-14.8	51.3
Феросплави	15.3	17.0	14.4	9.0	-5.4	62.5
Скрап	183.8	296.6	237.1	202.3	-34.8	85.3
Полупродукти	417.2	461.9	567.7	306.0	-261.7	53.9
ГВ прокат (рулон и лист)	269.4	400.5	245.1	132.8	-112.3	54.2
СВ прокат (рулон и лист)	98.6	99.4	105.2	70.6	-34.6	67.1
Валцдрат	211.2	175.4	222.8	99.5	-123.3	44.6
Пръти	340.9	485.5	306.0	144.0	-162.0	47.1
Профили	91.0	111.6	126.8	52.9	-73.9	41.7
Легирани – общо	62.8	80.9	83.3	31.1	-52.2	37.3
ГВ и СВ рулони и лист	31.8	40.3	46.4	21.0	-25.4	45.2
Пръти и профили	25.3	34.2	32.9	10.1	-22.8	30.7
ГВ ленти	2.1	2.3	-	-	-	-
Други	3.6	4.1	4.0	-	-4.0	-
Изделия от ВЧМ	222.7	392.4	252.7	169.3	-83.4	67.0
Безшевни тръби	45.5	43.0	40.0	18.1	-21.9	45.2
Заварени тръби	43.8	207.3	48.4	29.1	-19.3	60.1
Ламарина с покритие	104.2	112.4	135.3	97.7	-37.6	72.2
Черна лента	6.1	-	-	-	-	-
Лента с покритие	6.8	-	-	-	-	-
Телове	16.3	29.7	29.0	24.4	-4.6	84.1
Общо	1 929.9	2 557.4	2 191.5	1 233.1	-958.4	56.3
Стойност, млн. долара	1 068.5	1 455.4	2 178.6	777.6	-1 401.0	35.7
Стойност, млн. лева	1 666.3	2 066.7	2 906.0	1 088.6	-1 817.4	37.5

Източник: Митническа статистика.

Вносът на **полупродукти** през 2009 год. намалява значително с 261.7 хил. т. спрямо предишната година, като доставките са изключително от Украйна.

Делът на вноса **общо на валцувани черни метали в България** през 2008 г. спрямо общия обем на вноса на тези продукти за страните от ЕС(27) е 1.23 %, а през 2009 год. е 1.37 %. Спрямо този за целия свят през 2008 и 2009 год. показателите са съответно 0.342 % и 0.603 %.

През 2009 год. се наблюдава спад на вноса на **плосък прокат** от нелегирани марки стомани. Това се отнася по-специално за горещовалцувания прокат (рулони и лист). Намалението е с 112.3 хил.т или 45.8 % спрямо предишната година.

Както се вижда от табл. 2.5 и фиг. 2.5 през последните години вносът на **плосък прокат** е намалял повече от два пъти. Най-голям спад бележи вносът от страните на Европейския съюз (73.6 %). Вносът от други страни от Европа и най-вече от Балканския полуостров – Македония, Сърбия и Турция намалява с 146.8 хил.т или с 69.4 % Сравнително по-малък е спадът на плосък прокат от страните от ОНД.

Таблица 2.5.

Внос на плосковалицуван прокат, т

Региони:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	20.8	121.0	125.0	33.0	-92.0	26.4
Други европ. страни	84.3	231.4	211.6	64.8	-146.8	30.6
ОНД	261.7	151.7	154.7	126.3	-28.4	81.6
Северна Америка	1.0	0.3	0.1	-	-0.1	-
Други	-	42.2	40.6	0.3	-40.3	0.7
Общо	367.8	546.6	532.0	224.4	-307.6	42.2

Източник: Митническа статистика.

Делът на вноса на **плосък прокат** в България през 2008 год. и 2009 год. спрямо общия обем на вноса на този продукт за страните от ЕС (27) е **0.764 %** и **0.536 %**, а спрямо този за целия свят за същите години – **0.189 %** и **0.222 %**.

Данните по страни показват, че традиционно най-голям вносител за България на плосковалицувани продукти от обикновени марки стомани е Украйна (63.0 %). Друг голям вносител на такава продукция е Сърбия (22.0 %). Следва да се отбележи, че значително е намалял делът на вноса от Македония (4.0 %) спрямо този през 2008 год. При плоските продукти от легирани и неръждаеми стомани през 2009 год. най-голям вносител е Русия (47.4 %), докато през 2008 год. такъв вносител е била Германия.

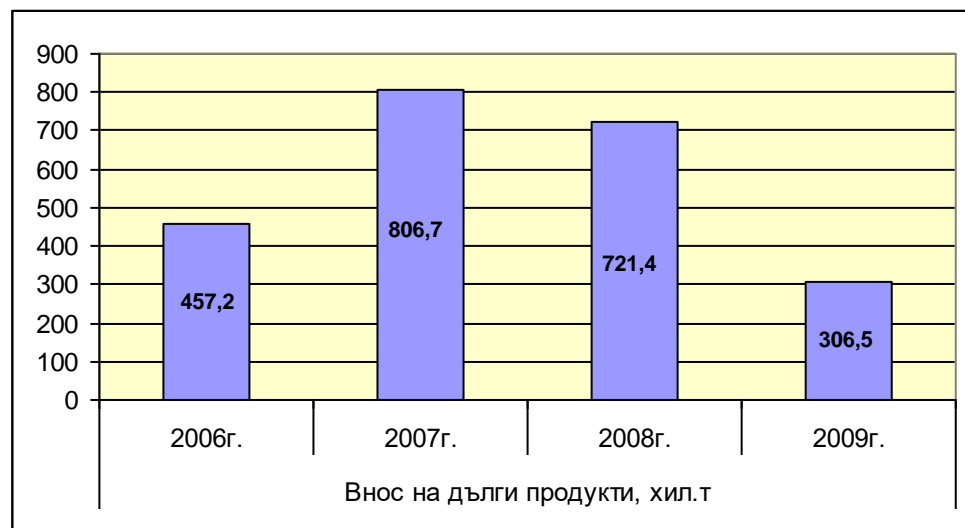
При вноса на **легирани ГВ и СВ рулони и листове** през 2009 год. се наблюдава спад от 54.8 %. Количествено през 2009 год. е 21.0 хил. т и е значително под нивото от 2008 год. /46.4 хил.т/.

Общият обем на вноса през 2009 год. на **дълги продукти**, както от обикновени стомани, така също от неръждаеми и легирани марки бележи значителен спад от 22.8 хил.т или с 69.3 % по-малко, в сравнение с този през 2008 год. (фиг. 2.6).

Фигура.2.5

Фигура.2.6

През 2009 год. се наблюдава известна промяна по отношение страните вносителки на дълги продукти в България. Докато през 2008год. най-голям вносител на **пръти** от обикновени стомани е Гърция, то през 2009 год. приоритетно вносът е от Румъния – 24.7 % и Турция – 23.2% Докато Украйна беше най-голям вносител на **профили** през 2008 год., то през 2009 год. Гърция (18.9 %) е вече най-голям вносител, следвана от Корея (12.1 %). При профилите се наблюдава спад на вноса от Украйна в

сравнение с предишните години - почти два пъти. Дължи се на съществуващите квоти за европейския пазар на някои стоманени продукти с произход от Украйна.

През 2009 г. се наблюдава спад на вноса на **валцдрата** от обикновени марки стомана с 55.4 %. Основни вносители са Гърция – 42.5%, Украйна - 38.6% и Турция – 10.1 %.

За **легираните пръти и профили** не се отчита особена промяна както в количествени измерения, така също и в направленията на внос. И през 2009 год. основни вносители са Руската федерация – 29.2 % и Украйна – 25.7%.

Делът на вноса на дълъг прокат в България през 2008 и 2009 г. спрямо общия обем на вноса на тези продукти за страните от ЕС (27) е съответно 2.21% и 1.58 %, а спрямо този за целия свят – 0.58 % и 0.81 %.

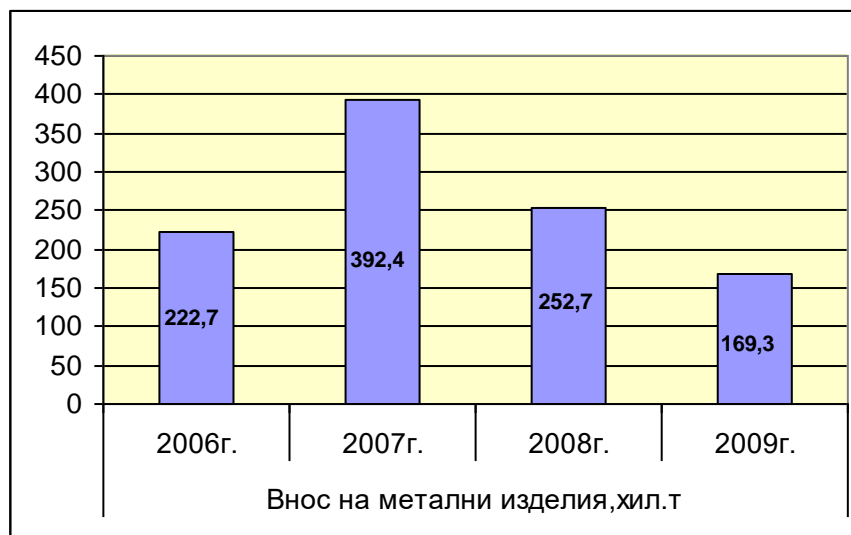
През отчетната година общият обем на вноса на ламарина с покритие (**поцинкована ламарина, ламарина с пластмасово и калаено покритие**) намалява с 37.6 хил. т. И през 2009 год. главни вносители са Турция и Китай.

Вносът на **безшевни и заварени тръби** през 2009 год. бележи значителен спад. Това се дължи на намаляване на строителните и други инвестиционни проекти в страната.

През 2009 год. направленията на вноса на **безшевни тръби от въглеродна стомана** се запазват както и през предишните години. Той се реализира от Украйна – 25.6 %, Китай – 23.2 и Германия – 6.3 %. За **заварените тръби** най-голям е вносът от Китай – 43.8 %.

През 2009 год. в сравнение с 2008 год. вносът на метални изделия (фиг. 2.7) е намален с 83.4 хил. т или с 33 %.

Фигура 2.7

2.2.2. ИЗНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Информация за изнесените през последните четири години количества скрап, черни метали и изделия от тях са представени на таблица 2.6.

В сравнение с 2008 год. през 2009 год. общият обем на износа намалява като количество с 26.9 % .

В стойностно изражение износът през 2009 год. бележи значителен спад от 56 % или с 857.1 млн. долара спрямо 2008 год., респективно 1 098.8 млн.лв.

Характерно за отчетната година е, че се запазва тенденцията от последните години на нарастване износа на пръти (11.8 %). Силно спада износът на горещовалцовани рулони и лист (50.8 %). При изделията от стомана обемът на износа също намалява в сравнение с 2008 год. с 33.3%.

Делът на износа общо на валцувани черни метали от България през 2008 и 2009 год. спрямо общия обем на износа от страните на ЕС(27) е съответно 0,89% и 1.21%, а спрямо този от целия свят – 0.192 % и 0.449 %.

През 2009 год. износът на скрап значително намалява в сравнение с предишната година с 229.4 хил.т или с 31.0 %.

Различни видове **феросплави** се изнасят в Турция (68.2 %) и Италия (10.1 %).

Запазва се тенденцията за относително малък износ на **полупродукти (заготовки)**, който намалява с 42.7 % спрямо 2008 год. През 2009 год. се е увеличил делът на износа, насочен към съседните страни - Гърция (71.3 %) и Турция (26.3%). И през 2009 год. почти цялото количество изнасяни за Гърция заготовки е от „Стомана Индъстри” АД.

През 2009 год. общия обем на износа на **плоски продукти** (табл.2.7 и фиг. 2.8) е преобладаващо насочен за страните от Европейския съюз - Румъния (24.3 %), Австрия (11.5 %). Следва да се отбележи, че делът на износа за други източноевропейски страни също е намалял. Почти няма реализиран износ на **студеновалцуван плосък прокат**, поради спрялото производство в „Кремиковци” АД.

Таблица 2.6

Износ на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
					+/-	%
Нелегирани – общо	2 387.5	2 498.6	1 931.7	1 423.0	-508.7	73.7
Чугун	44.6	66.7	32.2	1.4	-30.8	4.3
Феросплави	7.2	13.6	2.9	12.8	9.9	441.4
Скрап	724.8	676.1	740.4	511.0	-229.4	69.0
Полупродукти	163.5	135.7	85.4	48.9	-36.5	57.3
ГВ рулон и лист	1 066.2	1 281.9	549.2	270.0	-279.2	49.2
СВ рулон и лист	90.3	38.1	8.3	5.6	-2.7	67.5
Валцдрат	0.0	6.1	20.1	19.8	-0.3	98.5
Пръти	232.3	237.2	437.8	489.7	51.9	111.8
Профили	58.6	43.2	55.4	63.8	8.4	115.2
Легирани - общо	1.4	0.1	3.6	1.4	-2.2	38.9
Пръти и профили	0.5	0.1	0.7	1.4	0.7	2.0
Други	0.9	-	2.9	-	-2.9	-
Изделия от ВЧМ	231.4	147.5	136.3	90.9	-45.4	66.7
Безшевни тръби	2.0	10.2	11.0	5.2	-5.8	47.3
Заварени тръби	92.4	97.5	108.7	79.0	-29.7	72.7
Ламарина с покритие	122.3	33.5	8.9	5.8	-3.1	65.2
Черна лента	3.2	-	-	-	-	-
Лента с покритие	0.1	-	-	-	-	-
Телове	11.4	6.3	7.7	0.9	-6.8	11.7
Общо	2 620.3	2 646.2	2 071.6	1 515.3	-556.3	73.1
Стойност, млн. долара	1 154.2	1 541.7	1 530.3	673.2	- 857.1	44.0
Стойност, млн. лева	1 799.9	2 189.2	2 041.3	942.5	-1 098.8	46.2

Източник: Митническа статистика.

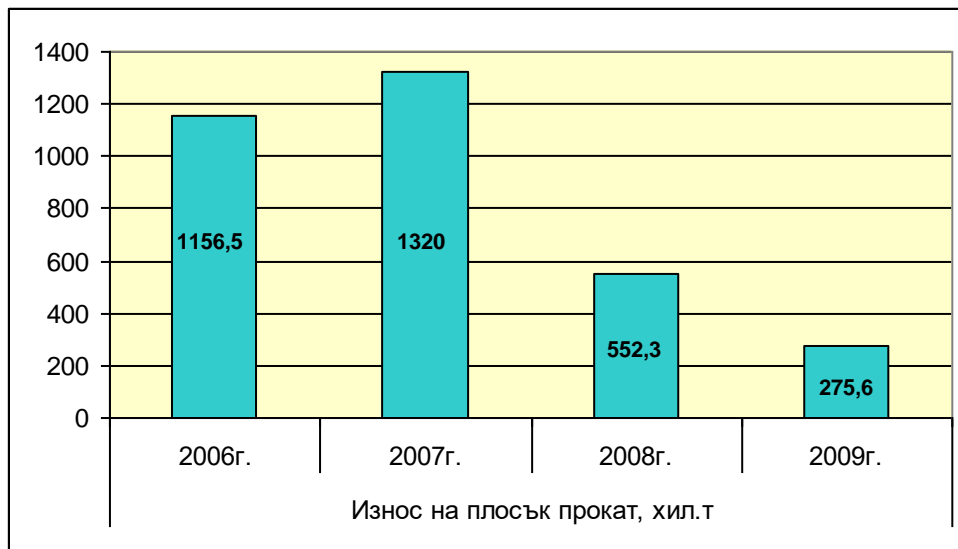
Таблица 2.7

Износ на плосък прокат, хил. т

Региони:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	662.7	662.8	402.8	200.9	-201.9	49.9
Други европ. страни	445.8	562.5	140.0	73.7	66.3	52.6
ОНД	0.1	0.6	0.1	0.3	0.2	3.0
Америка	42.9	2.9	3.0	0	-3.0	-
Азия	3.1	8.7	6.3	0.1	-6.2	1.59
Други	1.9	82.5	-	0.6	0.6	-
Общо	1 156.5	1 320.0	552.3	275.6	-276.7	49.9

Източник: Митническа статистика.

Фигура 2.8

Делът на износа на плосък прокат от България през 2008 год. и 2009 год. спрямо общия обем на износа от страните на ЕС (27) е съответно 0.849 % и 0.626 %, а спрямо този от целия свят – 0.195 % и 0.222 %. Това показва, че малка част от европейския стокооборот се пада на износа на металопродукцията с произход от България, но спрямо световния е над средното ниво.

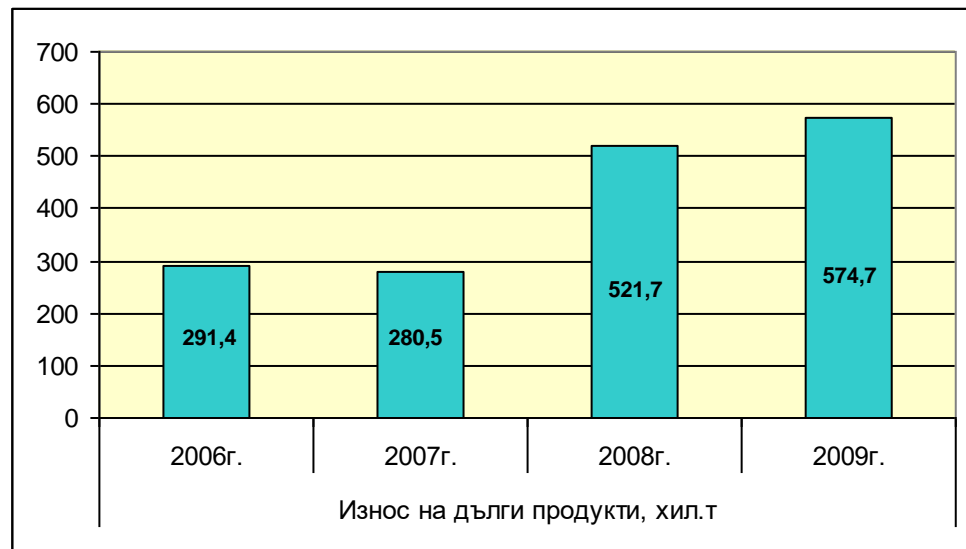
Общият обем на износа на дълги продукти през 2009 год. (фиг.2.9) в сравнение с 2008 год. е увеличен с 53.0 хил.т или с 10.1 %. Това се дължи на по-малкото потребление на тези продукти в страната.

През 2009 год. се запазват направленията на износа през последните няколко години. За дългите продукти най-голям е износът на пръти за Румъния (30.7 %). Увеличава се износа за Ливан, Гана, Йемен, Египет и други африкански страни, което показва, че българските фирми търсят нови пазари за своята продукция.

При профилите износът е насочен към страните от ЕС и преди всичко за Гърция (32.7 %) Испания (25.1 %), и Румъния (13.3 %).

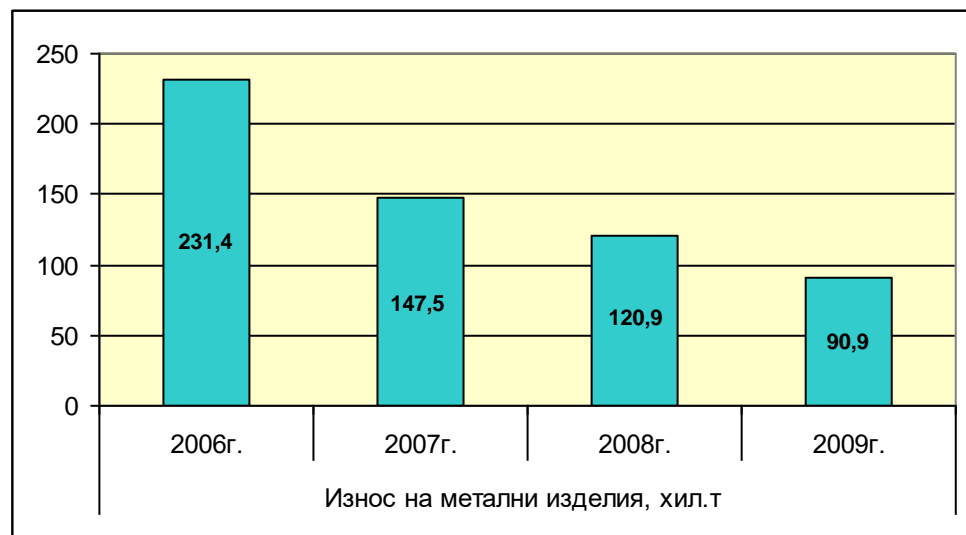
Делът на износа на дълъг прокат от България през 2008 год. и 2009 год. спрямо общия обем на износа му от ЕС (27) е съответно 1.42% и 2.21 % и спрямо този от страните на целия свят – 0.313 % и 0.879%.

Фигура 2.9

Общият обем на износа на **стоманени изделия** (фиг.2.10) отбелязва спад през 2009 год. от 45.4 хил.т в сравнение с 2008 год. Това намаление са дължи на намаленото производството на заварени и безшевни тръби в нашите заводи.

Фигура 2.10

При **заварените тръби** износоът бележи спад от 27.3 %, а този на **безшевните тръби** с 52.7 %.

През 2009 год. се запазват направленията на износа на **заварени тръби** с тези от предишните години - главно за Германия (50.9 %) и Румъния (19.4%).

Безшевни тръби се изнасят основно в Италия (20.8%).

При износа на **ламарина с покритие** се наблюдава спад от 34.8 % през 2009 год. в сравнение с 2008 год.

И през 2009 год. (трета поредна година) няма износ на ленти с покритие.

При телените изделия през 2009 год. се запазва отрицателната тенденция на значително намаление на износа на тези продукти. През 2009 год. се отчита намаление от 88.3 % в сравнение с предишната година.

Данните за износа на скрап са представени на таблица 2.8 и фигура 2.11.

Таблица 2.8

Износ на скрап, хил. т

Региони:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
					+/-	%
Европейски съюз (27)	275.5	445.4	150.5	137.5	-13.0	91.4
Други европ. страни	443.4	222.7	578.8	367.4	-211.4	211.4
Азия	5.9	7.7	9.1	6.0	-3.1	65.9
Други страни	-	0.3	2.0	0.1	-1.9	5.5
Общо	724.8	676.1	740.4	511.0	229.4	69.0

Източник: Митническа статистика

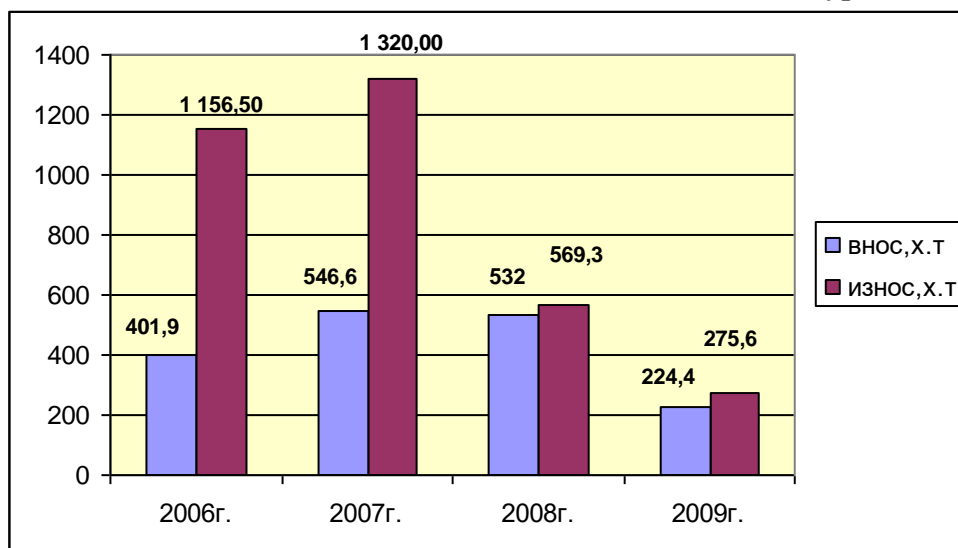
Анализът показва, че износът на скрап от страната отбелязва спад през 2009 год. от 229.4 хил.т или 31.0 % в сравнение с 2008 год., което се обяснява с намалено търсене и по-ниските цени на скрапа. През отчетната година е намалял износа за страните от Европейския съюз и за други европейски страни. Най-голям се запазва дялът на износа за Турция – 46.3 % от общия му обем, Гърция – 24.6 % и Македония - 24.0%. За страните от ЕС най-висока е цената на скрапа (изключително легиран), изнасян за Великобритания и Германия, а най-ниска тя е за Италия. Сравнително ниска е цената на изнасяния скрап за другите европейски страни.

Фигура 2.11

Сравнителни данни за вноса и износа на плоски, дълги продукти и на метални изделия са показани съответно на следните три фигури 2.12, 2.13 и 2.14.

Фигура 2.12

Внос и износ на плосък метал, хил.т

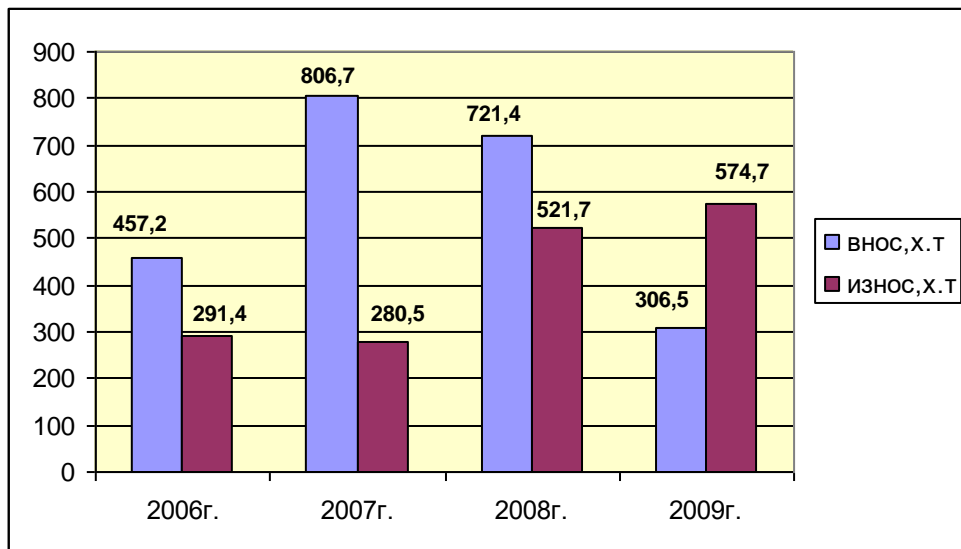
Данните от диаграмата показват постепенно нарастване на общите обеми на вноса и износа на **плосък метал** през периода 2006-2007 г., като износът надвишава вноса повече от два пъти. През 2008 год. поради голямото намаление на производството на плосък метал в „Кремиковци” АД, който е основен производител на този продукт, съотношението е променено и се наблюдава спад на износа с 750.7 хил.т в сравнение с 2007 год. Характерно за 2009 год. е значителното намаление както на вноса, така и на износа (около два пъти).

Докато през 2008 год. се наблюдава незначително намаление на вноса от около 11.6 % спрямо предходната година, то през 2009 год. това намаление е вече твърде голямо и е 42.2 % спрямо 2008 год.

Износът на **дълги валцувани продукти** през 2009 год. запазва своя тренд от последните години и отчита ръст с 10.2 % спрямо 2008 год.

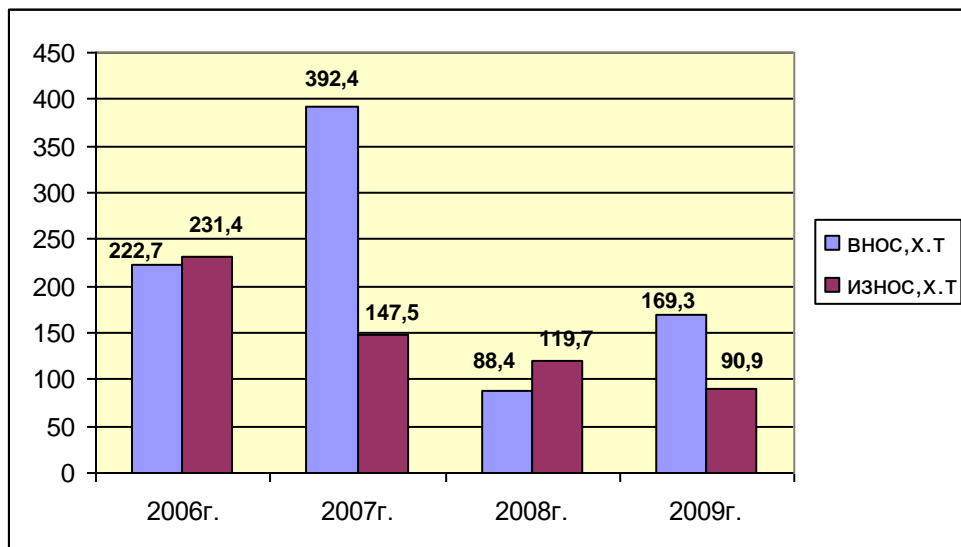
През последните 4-ри години (2006-2009 год.) износът на дълги продукти надвишава вноса и в количествено отношение той е два пъти по-голям от вноса.

Фигура 2.13

Внос и износ на дълъг прокат, хилт

Фигура 2.14

Внос и износ на метални изделия, хил.т

Докато през 2008 год. се наблюдаваше рязко намаление на вноса на **метални изделия** – повече от четири пъти в сравнение с 2007 год., през 2009 год. този показател регистрира повишение от 91 %.

При износа от 2006 год. се наблюдава постепенно спадане на обемите и през отчетната година той е най-малък.

Таблица 2.9

Външнотърговски баланс на някои видове продукция за 2009 год.

Вид продукция:	Износ	Внос	Разлика
	хил.т	хил.т	хил.т
Полупродукти	48.9	306.0	-257.1
Плосък прокат	275.6	224.4	51.2
Дълъг прокат	574.7	306.5	268.2
Изделия	90.9	169.3	-78.4
Скрап	511.0	202.3	308.7
Общо	1 501.1	1 208.5	292.6

Източник: Митническа статистика.

Посочените данни, които формират общия външнотърговски баланс на основните видове прокатни продукти през 2009 год., за разлика от 2008 год. показват, че износът надвишава вноса в количествено изражение (табл. 2.9). По отделните прокатни продукти този баланс е различен – при плоските продукти и при дългите изделия износът надвишава вноса. Това се наблюдава и при скрапа. При полупродуктите и металните изделия вносът значително надвишава износа. За тези продукти страната ни все още е нетен вносител.

За разлика от предходната 2008 година през 2009 год. се отбелязва положително търговско салдо. Независимо от намалените количества произведени крайни метални продукти, общият обем на износа надвишава вноса. Следва да се отбележи, че износът също е намалял в сравнение с 2008 год., но при вноса спадът е в значителна степен по-голям. Това се дължи и на значителното намаление на вътрешното потребление на стоманени продукти в отделни сектори на икономиката на страната, като строителството, машиностроенето и др.

В стойностно изражение обаче, вносът надвишава износа, което показва, че българските фирми изнасят метална продукция с по-ниска степен на добавена стойност при по-ниски цени, а се внася такава с по-висока степен на добавена стойност при по-високи цени. В резултат на тези факти в стойностно изражение се отчита отрицателно търговско салдо.

2.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Сравнителни данни за външнотърговския оборот на ВЧМ и изделия, произвеждани от черната металургия през последните четири години в количествено изражение са представени на таблица 2.10.

Таблица 2.10

Външнотърговски оборот на валцувани черни метали и изделия от тях, хил. т

Продукти от ВЧМ и изделия	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
					+/-	%
Валц. черни метали						
- внос (вкл. полупродукти и легирани)	1 491.1	1 815.2	1 821.1	836.9	-984.2	45.9
- износ (вкл. полупродукти и легирани)	1 612.3	1 736.2	1 176.4	899.2	-277.2	76.4
Общ оборот	3 103.4	3 551.4	2 997.5	1 736.1	-1 261.4	57.9
Салдо (износ – внос)	+121.2	-79.0	-644.7	62.3	-582.4	9.7
Изделия от ВЧМ						
- внос	222.7	392.4	252.7	169.3	-83.4	67.0
- износ	231.4	147.5	136.3	90.9	-45.4	66.7
Общ оборот	454.1	539.9	389.0	260.2	-128.8	66.9
Салдо (износ – внос)	+8.7	-244.9	-116.4	-78.4	-194.8	67.4

Източник: Митническа статистика.

В групата ВЧМ се включват полупродуктите, ГВ и СВ прокат (рулони, лист и лента), валцдратът, прътите и профилите (включително легирания прокат) и изделия, но без чугун, феросплави и скрап.

Анализът на данните показва, че количеството на износа на ВЧМ, вкл. полупродуктите през 2009 год. се е намалил с 277.2 хил. т (23.6 %) спрямо 2008 год., а вноса с 984.2 хил. т. Общият оборот спада с 1 736.1хил. т или с 42.1%. Общото салдо е положително т.е. износа надвишава вноса.

При изделията от ВЧМ обемът на износа намалява с 45.4 хил.т или 33.3 %, а този на вноса с 83.4 хил. т или с 33.0 %. Отчита се спад във външнотърговския оборот за тези продукти през 2009 год. спрямо предходната година от 128.8 хил. т или с 33.1 %. Търговското салдо е отрицателно през 2009 год.

2.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ В СТРАНАТА

Реализацията на стоманени продукти за вътрешния пазар на страната по видове продукти и разпределението ѝ по фирми – производителки за 2009 год. са отразени съответно на таблици 2.11 и 2.12.

През 2009 год. се наблюдава намаляване на количествата на реализирана обща метална продукция на вътрешния пазар с 221.5 хил. т в сравнение с 2008 год. Това е в резултат на икономическата криза и намаленото общо вътрешно потребление. Наблюдава се по-малка реализацията на вътрешния пазар както на дългите валцувани продукти, така също и при плоските продукти. При металните изделия също има чувствително намаление.

Произведената от металургичната индустрия продукция е изцяло реализирана. Няма увеличение на складовите наличности във фирмите.

Таблица 2.11

Реализация на продукцията от черни метали през 2008 и 2009 год. по видове, хил. т

Видове продукция:	Износ		Вътрешен пазар		Обща реализация	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Полупродукти	85.4	48.9	16.8	4.0	102.2	52.9
Дълъг прокат	521.7	574.7	374.4	362.0	896.1	936.7
Плосък прокат	569.3	275.6	260.6	128.2	829.9	403.8
в т.ч. ГВ	569.3	270.0	260.6	128.2	829.9	398.2
СВ	-	5.6	-	-	-	5.6
Общо прокат	1 176.4	850.3	651.8	490.2	1 828.2	1 389.4
Изделия	119.7	90.9	101.6	37.7	221.3	128.6
Общо	1 296.1	990.1	753.4	531.9	2 049.5	1 522.0

Източник: Фирмени данни и митническа статистика

Докато през 2008 год. 63.2% от произведената продукция е реализирана на външния и 36.8 % на вътрешния пазар, то през 2009 год. тези стойности са съответно 65.0 % на външния и 35 % на вътрешния пазар. През наблюдаваната година всички българските фирми отчитат спад в реализацията на продукцията си на местния пазар за разлика от предишната година. Най-голямо е намалението на реализацията на продукцията при фирмите, произвеждащи метални изделия.

Таблица 2.12.

*Реализация на металургични продукти и изделия за 2008 и 2009 г. на вътрешния пазар
по асортимент и фирми, хил.т.*

Фирми и видове продук- ция:	„Кремиковци” АД		„Стомана Индъстри” АД		„Промет Стиил” АД		„Хелиос Металург” ООД		„Жити” АД		„Интер пайп” АД		„Кълъокрер Металснаб Холдинг” АД		„Прециз Интер Холдинг” АД		Общо	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Полупро- дукти	-	-	16.8	4.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.8	4.0
Дълъг прокат	-	-	137.9	157.2	201.3	171.0	35.2	33.8	-	-	-	-	-	-	-	-	374.4	362.0
Плосък прокат	211.0	107.4	49.6	20.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	260.6	128.2
-в т.ч. ГВ	211.0	107.4	49.6	20.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	260.6	128.2
СВ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо прокат	211.0	107.4	221.1	182.0	201.3	171.0	35.2	33.8	-	-	-	-	-	-	-	-	635.0	494.2
Изделия	-	-	23.6	16.9	-	-			9.6	4.3	18.7	3.4	2.7	1.1	47.0	12.0	101.6	37.7
Общо	211.0	107.4	261.5	198.9	201.3	171.0	35.2	33.8	9.6	4.3	18.7	3.4	2.7	1.1	47.0	12.0	753.4	531.9

2.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА СТОМАНЕНИ ПРОДУКТИ

Реалното вътрешно потребление на стоманени продукти (ВЧМ и изделия от тях) се формира от реализацията на продукцията на фирмите на вътрешния пазар и от внос. Данните за 2008 и 2009 год. са представени на таблица 2.13 и фигура 2.16.

Таблица 2.13

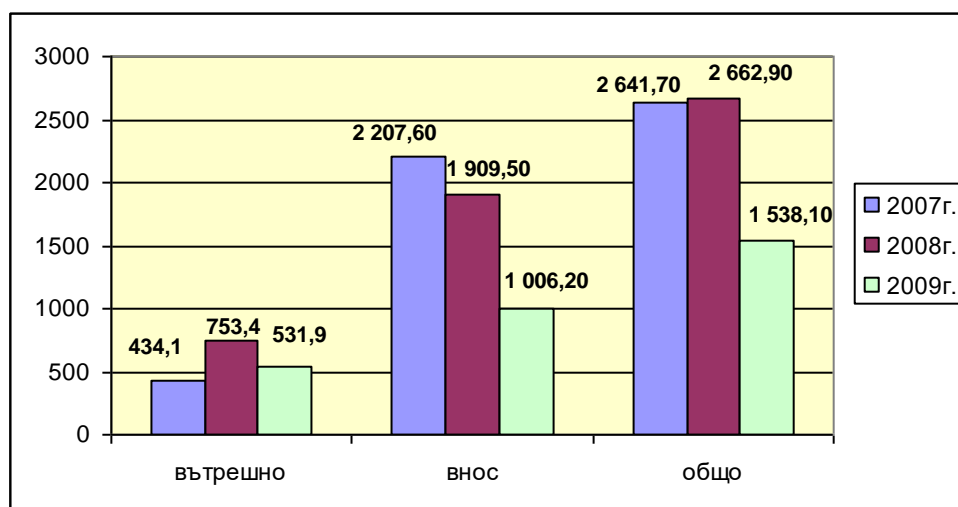
Реално вътрешно потребление на стоманени продукти, хил. т

Продукти:	2008			2009			2009/2008	
	Вътр. реализ.	Внос	Общо	Вътр. реализ.	Внос	Общо	+/-	%
Полупродукти	16.8	567.7	584.5	4.0	306.0	310.0	-274.5	53.0
Дълъг прокат*	374.4	721.4	1 095.8	362.0	306.5	668.5	-427.3	61.0
Плосък прокат*	260.6	532.0	792.6	128.2	224.4	352.6	-440.0	44.5
В т.ч. ГВ	260.6	532.0	792.6	128.2	142.8	271.0	-521.6	34.2
СВ	-	-	-	-	81.6	81.6	81.6	0
Общо прокат	651.8	1 821.1	2 472.9	494.2	836.9	1 331.1	-1 141.8	53.8
Изделия от ВЧМ	101.6	88.4	190.0	37.7	169.3	207.0	17	108.9
Общо	753.4	1 909.5	2 662.9	531.9	1 006.2	1 538.1	-1 124.8	57.8

Източник: Митнически данни (за вноса) и фирмени данни (за реализацията на вътрешния пазар).

** включително легиран от внос*

Фигура 2.16

Реално вътрешно потребление през 2007, 2008 и 2009 год., хил.т

Анализът на данните от таблица 2.14 показва следното:

През 2008 год. реалното вътрешно потребление /РВП/ на стоманените продукти в сравнение с 2007 год. е почти на също ниво, като повишението е само от 21.2 хил. т. или 0.8%. За ВЧМ повишението е 13.5%, но при изделията се наблюдава значителен спад от 59,1 %.

През 2009 год. РВП на тези продукти намалява значително с 1 124.8 хил. т или 42.2 % в сравнение с 2008 год. В резултат има спад както във вътрешната реализация на продукцията, така също и на вноса.

През 2008 год. относителният дял на реализацията на местното производство в общото потребление представлява 28.3 %, а на вноса 71.7 %, докато през 2009 год. тези показатели са съответно 34.6% и за вноса – 65.4 %.

Потреблението на стоманени продукти се изразява и чрез така нареченото видимо потребление, което се определя по формулата:

$$ВП = (П + В) - И, \text{ където}$$

ВП – видимо потребление, хил. т

ВПГН – видимо потребление на глава от населението, кг

П – произведени стоманени продукти, хил. т

В – внесени стоманени продукти, хил. т

И – изнесени стоманени продукти, хил. т

(без чугун, феросплави и скрап)

Видимото потребление на стоманени продукти (ВЧМ + изделия) се характеризира с цифрите, показани на таблица 2.14.

Таблица 2.14

Видимо потребление на стоманени продукти, хил. т

Години	П	В	И	ВП	ВПГН
2004	2 053.1	2 053.1	1 802.6	1 356.2	174.7
2005	1 870.7	1 870.7	1 633.5	1 577.6	204.4
2006	2 215.9	1 713.8	1 843.7	2 086.0	272.0
2007	2 254.9	2 207.6	1 883.7	2 578.8	337.5
2008	1 957.9	1 909.5	1 296.1	2 571.3	338.0
2009	1 114.7	1 006.2	990.1	1 130.8	149.5
В т.ч:					
Полупродукти	33.4	306.0	48.9	290.5	38.4
ГВ дълъг	665.2	306.5	574.7	397.0	52.4
ГВ плосък	303.0	224.4	275.6	251.8	33.2
Изделия	113.1	169.3	90.9	191.5	25.3

Източник: Фирмени данни (за производството) и митнически (за вноса и износа)

Анализът на цифрите от таблица 2.15 показва намаление на видимото потребление през 2009 год. спрямо 2008 год. с 1440.5 хил. т

или намаление с 56.0 % . На глава от населението видимото потребление през 2009 год. бележи спад от 55.8 % спрямо предходната година. Респективно по отделни продукти то е значително по-ниско по абсолютни стойности сравнено с тези през 2008 год., като при дългите продукти намалението е 2 пъти по-голямо. Това се обяснява със спрените в страната строителни проекти, които употребяват в най-голяма степен дълъг прокат.

През 2009 год. разликата между видимото и реалното (1 538.1хил.т) потребление е 407.3 хил.т.

За сравнение с реалното и видимо потребление на глава от населението в България с тези стойности в Европейския съюз (реално - 286.4 кг/чов. и видимото – 254.6 кг/чов.) може да се отбележи, че българското потребление (реално и видимо) представлява съответно 71.0 % и 58.7 % от тези в ЕС.

В заключение следва да се направи извода, че българската индустрия през последната отчетна година е намалила видимото потребление на стоманени изделия спрямо предходната. На това се дължи по-ниското количество произведена продукция и намалените обеми на износа и вноса.

2.3. ПРОИЗВОДСТВО И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОГНЕУПОРНИ И ДРУГИ МАТЕРИАЛИ

Производството на огнеупорни материали и изделията от тях е неразривно свързано със сектор „Металургия и леене на метали”. То осигурява необходимите изделия за пещите и нагревателните кладенци в заводите, производители на черни и цветни метали. Основните предприятия, производители на тези продукти и членове на асоциацията са “Шамот ЕЛ ПЕ” АД – гара Елин Пелин, „Труд” АД – Русе, “Римпекс”ООД – София и “Рефран” ЕООД.

Данните за произведената и реализирана продукция на тези дружества са представени в таблица 2.15 и фиг. 2.17.

Анализът на данните показва, че през 2009 год. независимо от икономическата криза се наблюдава слабо повишаване на общия обем на произведена огнеупорна продукция с 259 т или с 1.8 % спрямо 2008 год. Следва да се отбележи, че “Шамот ЕЛ ПЕ”АД – гара Елин Пелин възстанови производството на „Шамот” АД и отчита 237 т готова продукция. Повишение в производството на огнеупори се наблюдава при „Рефран” ЕООД с 116 тона или 7.2 % спрямо предходната година и „Римпекс” ООД с 250 т или 38.5 %. „Труд” АД отчита значително намаление от 2 474 т или 20.6 %.

Реализация в страната на огнеупори през 2009 год. в сравнение с предишната година бележи спад от 6 413 т, което се обяснява преди всичко със спиране от експлоатация на редица агрегати за производство на чугун и стомана в „Кремиковци” АД, фирмата която е най-големия потребител на огнеупори и огнеупорни изделия в страната, а така също и с намаляване на производството на редица други предприятия, потребители на тази продукция.

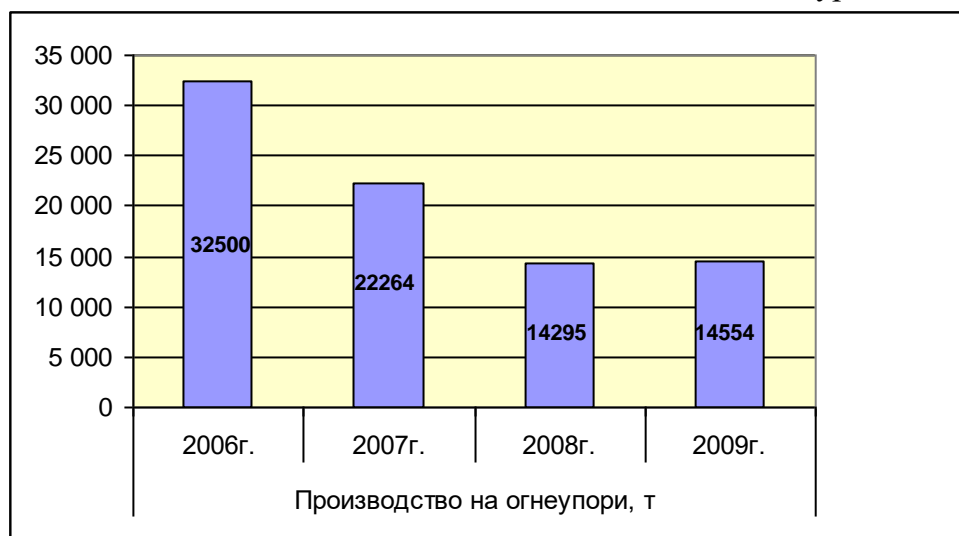
Таблица 2.15

Видове продукция:	2006	2007	2008	2009	2009/2008	
					+/-	%
Произведена продукция	32 320	22 264	14 295	14 554	259	101.8
Огнеупори, тона	32 320	22 263	14 290	14 551	261	101.8
- от „Шамот” АД	15 683	7 988	-	237	237	100.0
- от „Труд” АД	14 618	12 095	12 026	9 552	- 2 474	79.4
- от „Римпекс” ООД	1 260	910	650	900	250	138.5
- от „Рефран” ЕООД	759	1 270	1 614	1 730	116	107.2
Облицовъчни плочки, хил. м ²	-	1	5	3	-2	6.0
Износ	4 905	2 176	2 439	10 621	8 182	435.5
Огнеупори, т	4 905	2 176	2 439	10 621	8 182	435.5
Облицовъчни плочки, хил. м ²	-	-	-	-	-	-
Реализация в страната, т	25 962	19 438	9 854	3 441	-6 413	34.9
Огнеупори, т	25 962	19 437	9 849	3 438	-6 411	34.9
Облицовъчни плочки, хил. м ²	-	1	5	3	-2	58.0

Източник: Фирмени данни

Производство и реализация на огнеупорни материали, т, хил. м²

Фигура 2.17

Износът през 2009 год. отбелязва значителен ръст - повече от четири пъти в сравнение с предходната година и това е най-големия обем износ през последните 3-4 години. Това говори, че българските

огнеупорни материали намират все по-широк пазар в страните от балканския регион.

„Огняново – К” АД със своите два завода и три кариери е най-големия производител на вар, варови продукти и трошен варовик в страната, намиращи широко потребление в металургията.

Данни за произведената продукция, нейната реализация в страната и износ са представени в табл. 2.16. Те показват, че производството на вар през последните три години се запазва почти на едно постоянно ниво, като през 2009 год. отбелязва незначителен спад от 6 % в сравнение с 2008 год. При производството на варовикови фракции се наблюдава намаление от 401 хил.т или 31.4 %.

Таблица 2.16

Производство и реализация на продукцията през 2006, 2007, 2008 и 2009 год.

	ХИЛ. Т			
Видове продукция	2006	2007	2008	2009
Производство на вар	116.6	115.3	114.1	107.3
Реализация, в т.ч.	116.6	115.3	114.1	107.3
- за страната	101.4	98.1	97.3	91.6
- за износ	15.2	17.2	16.8	15.7
в т.ч. в ЕС	8.3	8.7	8.6	6.2
Производство на варовикови фракции	892	1 090	1 276	875
Реализация, в т.ч.				
- за страната	892	1 090	1 376	875
- за износ	0	0	0	0
в т.ч. в ЕС	0	0	0	0

Почти цялото произведено количество на вар и варовикови фракции се реализират на вътрешния пазар, а осъщественият износ представлява 14.6 %. Почти половината от износа е предназначен за страните от Европейския съюз.

Цялото количество произведени варовикови фракции се реализира в страната.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

ЦВЕТНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

3.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

3.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА АНОДНА И ЕЛЕКТРОЛИТНА МЕД

Анодна и електролитна мед се произвежда от “Аурубис България” АД. Технологичната схема включва топене на изсушена шихта в летящо състояние, конверторна преработка на получения меден щейн до черна мед, огнева и електролитна рафинация до катодна (електролитна) мед с чистота 99.95 – 99.99 %. Паралелно се произвеждат сярна киселина и полупродукт, съдържащ благородни метали. Металургичните шлаки се обогатяват чрез флотация до меден концентрат със съдържание на мед 20 – 30 %.

Количествата на произведената мед през последните четири години са показани в таблица 3.1 и на фиг.3.1.

Таблица 3.1

Производство на анодна и електролитна мед, тона

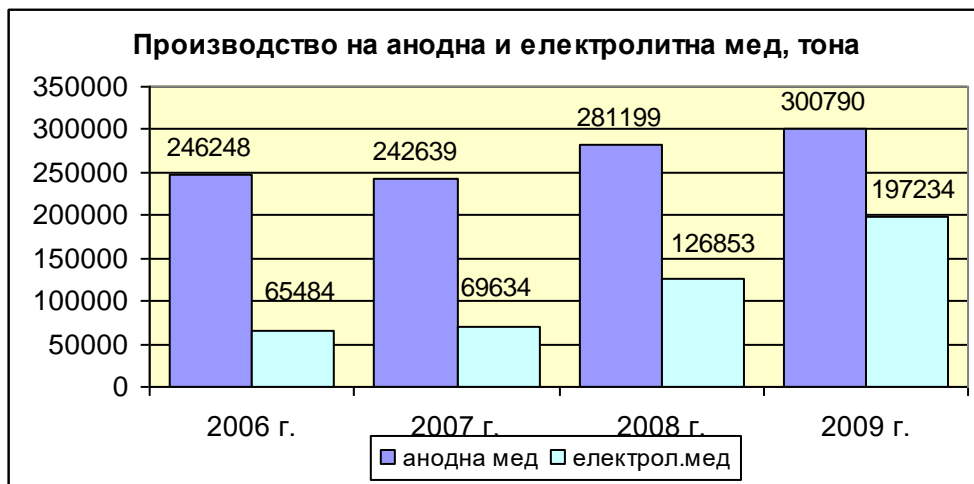
Продукт	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Анодна мед	246 248	242 639	281 199	300 790	19 591	107.0
Електролитна мед	65 484	69 634	126 853	197 234	70 381	155.5

Източник: Фирмени данни.

Обемът на производството на анодна мед през 2009 г. е 300 790 т. Нараства с 7.0 % спрямо произведената продукция през 2008 г. и с 24.0 % в сравнение с 2007 г.

В резултат на въвеждането в редовна експлоатация на Новата рафинерия за електролитна мед в “Аурубис България” АД производството на електролитна мед (катоди) продължава да нараства - с 55.5 % повече в сравнение с 2008 год. и почти три пъти в сравнение с 2007 год. Електролитната мед е 65.6 % от анодната мед (45.1 % през 2008 год. и 28.7 % през 2007 год.). Производството на сярна киселина през 2009 год. е 1 012 640 т (с 8.8 % повече от 2008 год.).

Фигура 3.1

Произведената в България през 2009 год. електролитна мед е 1.07 % от световния добив (0.687 % през 2008 год.) и 7.85 % от ЕС (27) (4.94 % през 2008 г.). Общото количество мед в нашата страна, определено на основа на произведените аноди, представлява през 2009 год. 1.64 % от световното производство и 11.98 % от това на Европейския съюз. За 2008 год. данните съответно са 1.52 % и 11.0 %.

Данни за преработените концентрати и скрап при производството на анодна и електролитна мед през периода 2006 – 2009 год. са представени в таблица 3.2.

Таблица 3.2

Преработени концентрати и външен скрап за производство на анодна и електролитна мед, тона

Продукт	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Преработен концентрат	789 351	789 421	937 267	991 677	54 410	105.8
- съдържание на мед, %	28.41	27.01	27.58	25.68	- 1.9	-
- метално съдържание, т	224 252	213 248	258 468	254 662	- 3 806	98.5
в т.ч.: вносни концентрати	145 222	143 208	180 822	172 433	- 8389	95.4
местни концентрати	79 030	70 040	77 646	82 229	4 583	105.9
Преработен външен скрап	25 265	19 835	17 062	25 091	8 029	147.1

Източник: Фирмени данни.

В преработените 991 677 т медни концентрати се съдържа общо 254 662 т мед. От тях 172 433 т мед (67.7 %) са във вносни и 82 229 т (32.3 %) в концентрати от наши производители. През 2009 год. преработените концентрати са с 54 410 т (5.8 %) повече в сравнение с 2008 год. С 8 029 т повече е количеството на преработения външен скрап.

През 2009 г. в “Аурубис България” АД стартира реализацията на проекта за увеличаване капацитета на Обогастителна фабрика. Работи се и по проект за улавяне и очистка на неориентирани газове.

Общите инвестиции през 2009 год. възлизат на 18.8 млн. лева.

3.1.2. СУРОВИННА БАЗА И ПРОИЗВОДСТВО НА ОЛОВО

Производството на олово през последните четири години е представено в таблица 3.3 и на фиг.3.2

Таблица 3.3

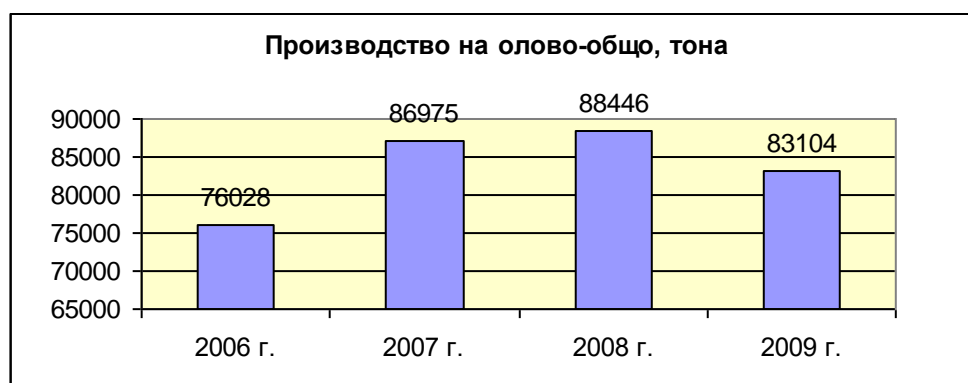
Производство на олово, тона

Продукт	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Олово– общо	76 028	86 975	88 446	83 104	- 5 342	94.0
в т.ч. от “КЦМ” АД	64 691	61 201	65 000	61 768	- 3 232	95.0
от “ОЦК” АД	11 337	25 774	23 446	21 336	- 2 110	91.0

Източник: Фирмени данни.

Производството на олово през 2009 год. намалява с 6.0 %. Делът на “КЦМ”АД от общото производство е 74.3 %, а на “ОЦК”АД - 25.7 % (73.5/26.5 % през 2008 год.). Това съотношение е предопределено от капацитета на съществуващите мощности.

Фигура 3.2

Оловото произведено през 2009 год. в България е 0.953 % от световния добив и 5.45 % от производството в ЕС (27). За 2008 год. тези показатели са съответно 1.020 % и 5.34 % ЕС(27). Незначително намалява делът на българското производство в общото световно производство, но се увеличава спрямо това на ЕС.

Данни за преработените концентрати и външен скрап за производство на олово са показани в таблица 3.4.

Таблица 3.4

Преработени концентрати и външен скрап за производство на олово, тона

Продукт	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Метал в концентрати	64 384	77 045	80 285	72 069	- 8216	89.8
в т.ч.: вносни	45 444	47 685	67 141	59 366	- 7 775	88.4
местни	18 940	29 360	13 144	12 703	- 441	96.6
Преработен външен скрап	13 968	13 919	10 744	13 993	3 249	130.2

Източник: Фирмени данни.

Съотношението олово във вносни / олово в местни концентрати се изменя от 83.6/16.4 през 2008 год. на 82.4/17.6 през 2009 год. Увеличеният дял на местните концентрати, въпреки преработката на по-малки количества, се дължи на по-големия спад във вноса и намаление на общото производство. Делът на вторичните суровини в общия суровинен ресурс (концентрати и скрап) от 11.8 % през 2008 год. нараства до 16.3 % през 2009 год., като количествата преработен скрап са с 3 249 т повече (30.2 %).

В оловния скрап основен дял имат акумулаторните отпадъци.

3.1.3. СУРОВИННА БАЗА И ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИНК

Данните за производството на цинк през последните четири години са показани в таблица 3.5 и на фиг.3.4 .

Таблица 3.5

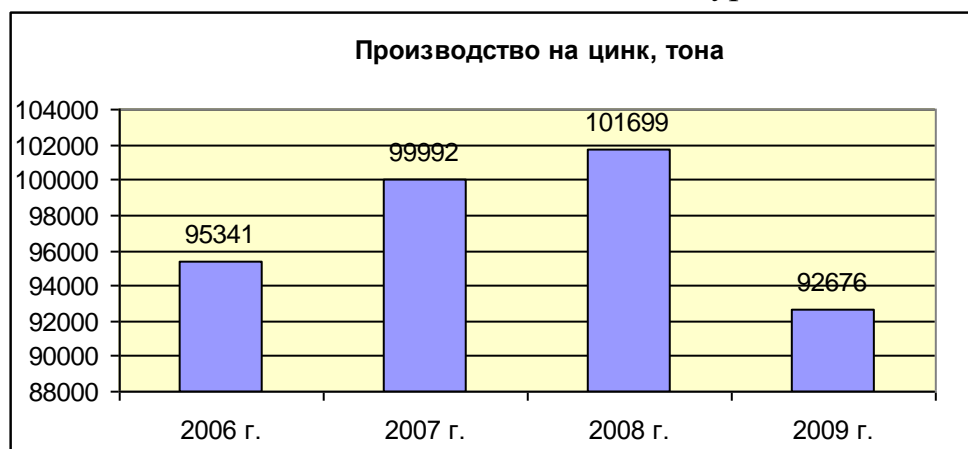
Производство на цинк, тона

Продукт	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Цинк на блок - общо	95 341	99 992	101 699	92 676	-9 023	91.1
в т.ч. “КЦМ” АД	69 777	73 153	75 641	68 478	-7 163	90.5
“ОЦК” АД	25 564	26 839	26 058	24 198	- 1 860	92.9

Източник: Фирмени данни

Общото производство на цинк е с 8.9 % по – малко в сравнение с 2008 год., като намаление има и в “КЦМ” АД и в “ОЦК” АД.

Фигура 3.4

Произведеният в България цинк представлява 0.821 % от световния добив през 2009 год. и 5.03 % от произведения в страните на ЕС(27). За 2008 год. тези цифри са съответно 0.872 % и 4.61 % ЕС(27). За 2009 год. българското производство на цинк намалява своя дял в световното, но се увеличава в сравнение с това на Европейския съюз.

Данните по – горе показват, че независимо от лекия спад на производството през 2009 год. България остава значим производител на олово и цинк в ЕС. Страната заема добро място на европейската и световна карта на производителите на основните цветни метали – мед, цинк и олово.

Данните за преработените концентрати и скрап при производството на цинк са показани на таблица 3.6.

Таблица 3.6

Преработени концентрати и външен скрап за производство на цинк, тона

Продукт	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Метал в концентрати,	93 313	95 079	98 332	86 735	-11 597	88.2
- в т.ч. във вносни:	79 876	83 212	88 126	77 936	-10 190	88.4
- в местни:	13 437	11 867	10 206	8 799	-1 407	86.2
Преработен външен скрап	6 436	8236	5 728	7 620	1 892	133.0

Източник: Фирмени данни

Съотношението цинк във вносни / цинк в местни концентрати се запазва и е 89.9/10.1 % (89.6/10.4 през 2008 год.).

Количеството на преработения скрап нараства с 33 % и представлява 8.1 % от общата шихта при 5.5 % през предходната година.

В ”КЦМ” АД продължава работата по реализация на проекта **“Технологично обновяване и разширение на производството (ТОРП)”**. Независимо от икономическата и финансова криза, довела и до по - ниско производство, инвестиционният процес не беше прекъснат.

С модернизацията на цинково и оловно производство се очаква да се намали потреблението на енергия, за да се подобри рентабилността и да се понижат разходите за поддръжка. Очаква се значителен екологичен ефект, като намаляване на емисиите от въглероден диоксид при производството на тон произведена продукция, по – здравословни и безопасни условия на труд и др. Общата стойност на проекта е 94 млн.евро.

Инвестициите през 2009 год. възлизат на 21 млн.лева.

В “ОЦК” АД през 2009 год. се предприеха действия за ускорена реализация на проекта за **Модернизация и разширение на Цинков завод**. Това стана възможно след издадено Решение от МОСВ за одобрение на инвестиционното предложение. Процедурата по ОВОС за този проект беше блокирана от предишното ръководство на същото Министерство.

Инвестициите за новия Цинков завод са на стойност над 85 млн. евро, от които 36 млн. евро са вече извършени. Основни партньори по изпълнение на проекта са испанската фирма Asturiana de Zinc за know-how, базов и детайлен инженеринг и за доставка на основни съоръжения за електролитен цех. Outotec GmbH изпълнява договори за предбазов, базов инженеринг, детайлен инженеринг и доставка на съоръжения за нов пържилен цех и инсталация за производство на сярна киселина. Основното оборудване е закупено и доставено. Новият електролитен цех се очаква да започне работа след 18 месеца. Започна и строителството на нов терминал за сярна киселина. С цялостното осъществяване на проекта капацитетът за производство ще се увеличи с 40 % и ще се повиши качеството на цинка, като се гарантира производството на цинк с чистота 99,995.

Продължава работата по започналия през 2007 год. проект **“Модернизация на Оловен завод”**. Докладът за оценка на въздействието върху околната среда е внесен в МОСВ.

Реализацията и на двата проекта гарантира постигането на всички изисквания за работна и околна среда, като емисиите от прах, тежки метали и серен диоксид ще бъдат сведени под допустимите норми.

За поддържане на наличното оборудване и обезпечаване на технологичните и екологични изисквания, през 2009 год. са извършени ремонти на стойност 603 603 лв., придобитите дълготрайни активи са на стойност 567 867 лв. и са направени инвестиции за 12 052 243 лв.

Производството на всички основни цветни метали през последните няколко години расте. Най-висок ръст има производството на **мед**. Фирмата производител „Аурубис България” АД за период от около 10 години направи мащабни инвестиции в съществуващите и в изграждането на нови мощности. Решени са основните технологични и екологични въпроси на основа на най-добри европейски и световни практики.

Осъществени са вече и основни подобрения в схемите, респективно в екологичните и технологични параметри при производството на **цинк**. Въпреки това и двете фирми, произвеждащи цинк – „КЦМ” АД и „ОЦК” АД продължават да работят по нови проекти, да инвестират в технологии и екология.

Реконструкцията на мощностите в **оловно** производство се предвижда да бъде реализирана през следващите години. Сега при тяхното натоварване има количествени ограничения от екологичен характер. На този етап модернизацията на оловно производство, съобразно най – добрите налични техники и екологични стандарти е изведена като приоритетна задача и в двете фирми – производителки.

3.1.4 ПРОИЗВОДСТВО НА ВТОРИЧНИ, БЛАГОРОДНИ И СЪПЪТСТВАЩИ МЕТАЛИ, СПЛАВИ И ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

Данни за производството на вторични, благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти са посочени в таблица 3.7.

Таблицата показва, че през 2009 год. няма производство на бисмут. Рязко нараства (повече от 10 пъти) количеството на произведения телур. Наблюдава се спад в производството на натриев бисулфит (с 58.2%) и на бисмутно олово (с 6.0%).

Намалено е производството на цинков сулфат (с 4.4 %), като монохидратът е 93.6 % от общото количество (86.8 % през 2008 год.).

Производството на благородни метали зависи в голяма степен от съдържанието им в преработваните концентрати. През изминалата 2009 год. е добито три пъти повече сребро, а златото е със 7.2 % по – малко в сравнение с 2008 год.

Произвеждат се малки количества кадмий.

Таблица 3.7

Производство на вторични, благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти(т, кг)

Продукт:	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Кадмий на блок, т	362.6	458.7	467.5	506.8	39	108.4
Бисмут на блок , кг	85	4 115	3 046	-	-3 046	
Сребро, кг	60 790	51 155	12 774	39 997	27 223	х3.13
Сребърни изделия, кг	13 037	42 676	29 764	н.д.		
Злато, кг	202	307	263	244	-19	92.8
Златни изделия, кг	52	24	23	н.д.		
Телур, кг	513	-	281	3000	2 719	х10.6
Оловни сплави, т	4 977	6 771	17 524	18 413	889	105.1
Цинкови сплави, т	3 318	9 813	6 803	14 259	7 456	х2.1
Вторично олово, т	н.д.	н.д.	8 650	7 644	- 1 006	88.4
Бисмутно олово,т	830	718	830	780	-50	94.0
Калаени сплави, т	16	7	9	-	-9	
Алуминиеви сплави		7 099	8 630	2 805	-5 825	32.5
Цинков сулфат, т	3 829	3 057	3 884	3 715	-169	95.6
- в т.ч. монохидрат	3 537	2 674	3 371	3 476	105	103.1
Натриев бисулфит,т	6 771	3 922	6 120	2 560	-3 560	41.8
Сярна киселина, т	1 024 166	960 774	1 090 936	1 152 580	61 644	105.7

Източник: Фирмени данни.

През 2009 год. са произведени общо 18 413 т оловни сплави. От тях около 80 % са производство на “Монбат” АД, като същите се влагат в крайната за предприятието продукция - различни по вид акумулатори.

През 2009 год. производството на цинкови сплави нараства повече от два пъти, а рязко намалява производството на калаени композиции.

В “Стам Трейдинг” АД от преработените алуминиеви отпадъци (в т.ч. 8.2 % от внос) са произведени 2 805 т алуминиеви сплави.

Данни за преработените отпадъци от цветни метали (метално съдържание) през 2008 и 2009 год. от фирмите – членове на БАМИ са представени в таблица 3.8.

Преработени отпадъци от цветни метали в металургичните предприятия, тона

Отпадък	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
	общо	общо	общо	+/-	%
Мед	34 472	35 267	33 713	-1 554	95.6
в т.ч. - мед	31 997	33 466	33 394	-72	99.8
- месинг	2 475	1 801	319	-1 482	17.7
Олово	24 358	20 903	26 483	5 580	126.7
в т.ч.- метални отпад.	4 145	4 121	9 018	4 897	x2.2
- акум. отпад.	20 213	16 782	17 465	683	104.1
Цинк	6 738	5 873	7 620	1 747	129.7
Алуминий	14 127	13 734	8 933	-4 801	65.0
Общо	79 695	75 777	76 749	972	101.3

Източник: Фирмени данни

От таблицата е видно, че през 2009 год. общото количество на оползотворените отпадъци от цветни метали нараства с 1.3 % в сравнение с предходната година. Увеличението се дължи на главно на ръста при оловото и цинка, съответно с 26.7 % и 29.7 % спрямо 2008 год.

3.1.5 ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОКАТ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Обработката на цветни метали и сплави и производството на прокат и изделия от тях се осъществява в няколко компании в страната.

Данните за производството са представени в таблица 3.9

Таблица 3.9 показва, че през 2009 год. е намалено производството на прокат от ТЦМ, докато при алуминиевия прокат има ръст (106.8 % спрямо 2008 год.). В резултат на това през 2009 год. дялът на алуминиевия прокат нараства от 52.2 % до 70.3 % от общото количество.

Таблица 3.9

Производство на прокат от цветни метали и сплави, тона

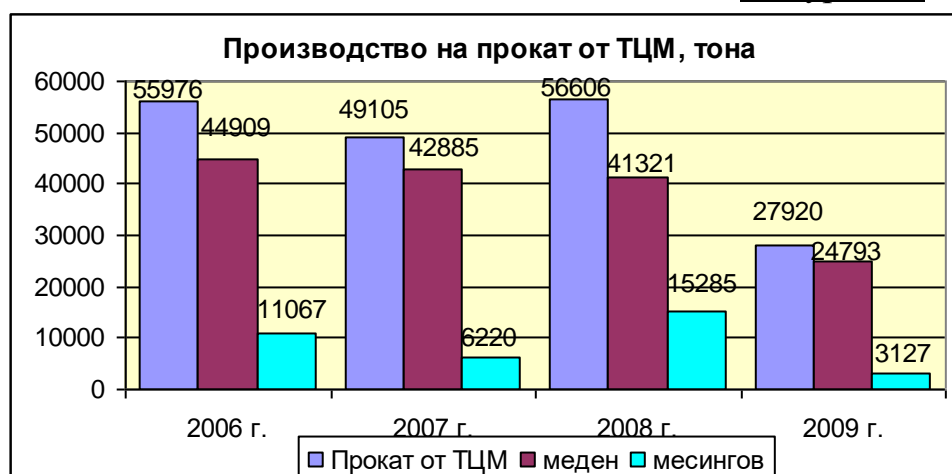
Продукт	2006	2007	2008	2009		Разлика 2009/2008	
					%	+/-	%
Прокат от ТЦМ и сплави	55 976	49 105	56 606	27920	29.7	-28 686	49.3
в т.ч. меден	44 909	42 885	41 321	24 793	26.4	-16 528	60.0
месингов	11 067	6 220	15 285	3 127	3.3	-12 158	20.5
Алуминиев прокат - общо	57 355	63 513	61 842	66 063	70.3	4 221	106.8
в т.ч. -“Алкомет” АД	40 415	46 421	43 599	52 955	56.3	9 356	121.5
-“Стилмет” АД	14 890	13 892	14 500	10 870	11.6	-3 630	75.0
-,Прециз ИнтерХолдинг”АД	2 050	3 200	3 743	2 238	2.4	-1 505	59.8
Общо:	113 331	112 618	118 448	93 983	100.0	-24 465	79.3

Източник: Фирмени данни

На фиг.3.6 и фиг. 3.7 са показани количествата произведен прокат от тежки цветни метали и сплави през периода 2006 год. – 2009 год. – общо и по видове.

“София Мед” АД е основен производител на тези продукти. Компанията произвежда широка гама валцов и пресов прокат – листове, ленти, кръгове, дискове, шини, пръти и профили.

Фигура 3.6

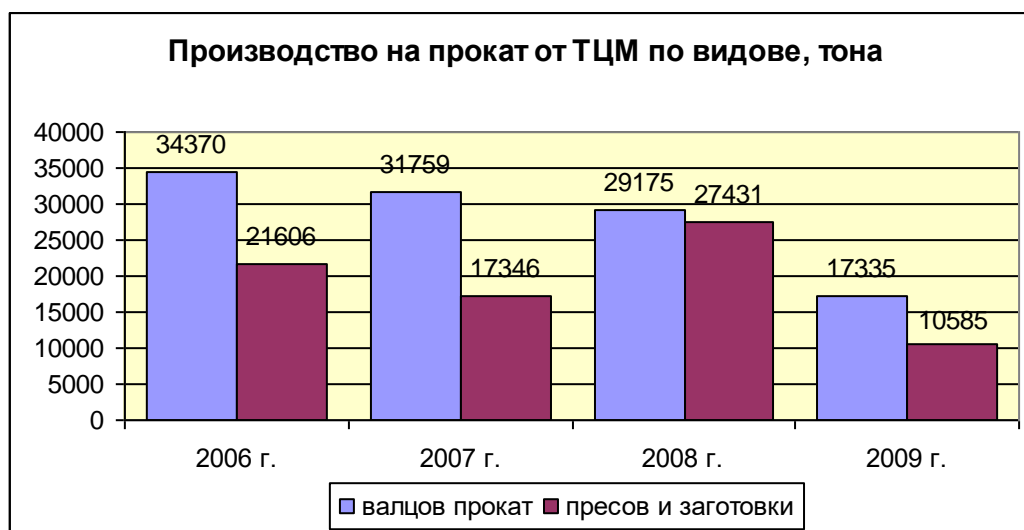

През 2009 год. се наблюдава свиване на производството на прокат от ТЦМ (с 50.7 %) в сравнение с 2008 год., като по-съществен е спада в месинговия прокат и заготовките. Произведеният меден прокат е 88.8 % от общото количество, а месинговият – 11.2 % (съотношението е 73.0/27.0 през 2008 г.).

При медния прокат преобладаващо е количеството на валцовия, който е 57.3 %. През 2009 год. произвежданият месингов прокат е само

валцов. Общо валцовият прокат през 2009 год. намалява с 40.6 % спрямо 2008 год., а произведеният пресов прокат - с 61.4 %.

Фигура 3.7

Поради намаленото производство на месингов прокат в “София Мед” АД е преработен само 7 775 т външен скрап, което е с 57.5 % по - малко от преработените през 2008 год. количества.

Произведеният алуминиев прокат по предприятия е даден в табл.2.9, а общото производство и по видове са показани на фигури 3.8 и 3.9.

Фигура 3.8

“Алкомет” АД е предприятие специализирано в производството на пресов (тръби, пръти и профили), валцов (ленти, листове и фолио) и леярски прокат (заготовки) от алуминий и алуминиеви сплави.

Компанията произвежда повече от 80 % от алуминиевия прокат в страната. През последните години са осъществени редица проекти за реконструкция на действащите мощности и строителство на нови. През 2009 год. са инвестирани 5.8 млн.лева. В експлоатация са въведени : машина за надлъжно рязане на ролки алуминиево фолио, машина за измиване на фолио, локална пречиствателна станция за химическа очистка на отпадни води от производствените процеси във валцов цех и други съоръжения, подобряващи технологичните процеси.

През 2009 год. в “Алкомет” АД е произведен 52 955 т прокат (с 21.5 % повече от 2008 год.). Валцовият прокат е 36 815 т (69.5%), а пресовия – 16 140 т (30.5%). В сравнение с предходната година валцовият и пресов прокат нарастват съответно с 34.0 % и 17.6 %, а леярски прокат не е произведен. През 2009 год. все по-голям дял от производството и реализацията на компанията заемат продукти с по – голяма добавена стойност като домакинското и техническото фолио, за сметка на ленти и листа. “Алкомет” АД доставя домакинско фолио основно на Европейския пазар. През изминалата година беше усвоено и производството на обмазано фолио за контейнери за еднократна употреба.

В “Алкомет” АД освен първичен алуминий на блок е преработен и 4 317 т вторичен алуминий, което е с 17.1 % повече от 2008 год.

“Стилмет” АД произвежда различни видове алуминиеви профили и архитектурни конструкции – дограми и фасадни елементи за строителството. Единствен производител в страната е на алуминиеви архитектурни системи с марката ETEM Building Systems и на PVC профили от марката IDEA.

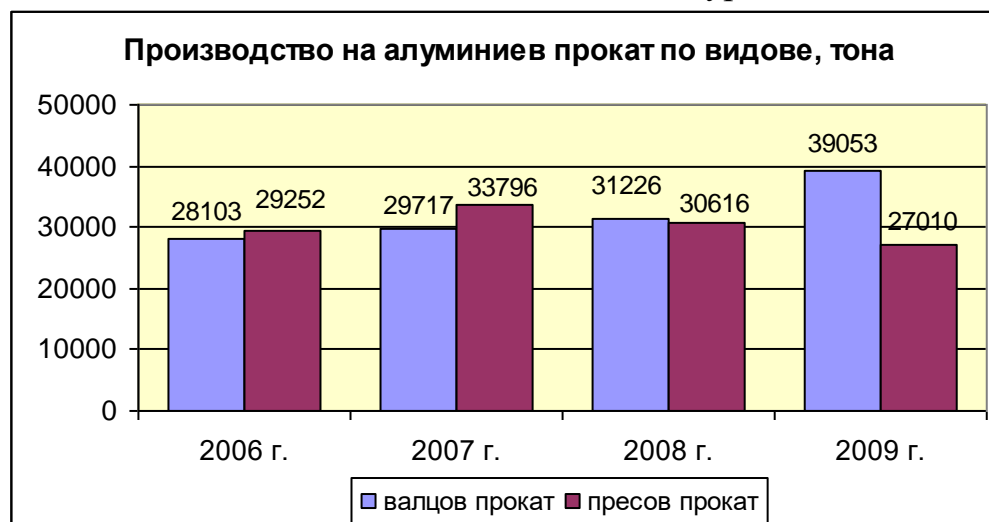
През 2009 год. в “Стилмет” АД е произведен 16.5 % от алуминиевия прокат в страната. В сравнение с 2008 год. се наблюдава спад на производството с 25 %.

Освен развитието на собственото производство, фирмата развива и търговската си дейност в страната. Основен доставчик са на алуминиеви ламарини и прокат (в т.ч. фолио), медни и месингови тръби, профили, фитинги, кабели, емайлирани проводници и др. от внос.

“Прециз Интер Холдинг” АД е единственото предприятие в България, което произвежда заварени алуминиеви тръби. През 2009 год. произведената продукция е със 40.2 % по - малко в сравнение с 2008 год.

Общото количество на алуминиев прокат в страната през 2009 год. се увеличава спрямо 2008 год. с 4 221 т (6.8 %).

Фигура 3.9

Увеличението се дължи изцяло на ръста в производството на валцов прокат с 7 827 т. (ръст от 25.1 %). При пресовия (без заготовките) има намаление – с 3 606 тона (спад от 11.8 %). Валцовият прокат е 59.1 % от цялата продукция, пресовия – 40.9 % .

Общото производство на валцов прокат от цветни метали и сплави за 2009 год. е 56 388 т (60 % от общото производство), а продукцията от пресов прокат и заготовки – 37 595 т (40 %). В сравнение с 2008 год. има спад от 4 013 тона във валцовия и 20 452 тона в пресовия прокат (вкл.заготовки).

Производството на прокат от тежки и леки цветни метали намалява общо с 24 465 тона в резултат изцяло на спада в производството на прокат от ТЦМ.

3.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

3.2.1. ВНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Количеството на внесените цветни метали, сплави и изделия от тях през последните четири години е показано на таблица 3.10

Вносът на **катодна мед** е предимно от Русия (90.4 %).

Медният скрап се внася от Румъния (45.2 %), Турция (15.7 %), Гърция (9.5 %) и Македония (6.1 %), а **пръти и профили** - от Турция (55.1 %), Гърция (27.0 %) и Италия (13.3 %). Основен доставчик на **медни телове** е Турция с 85.1 % от вноса. **Ламарини, листове и ленти** идват от Великобритания (29.1 %), Гърция (16.7 %) и Турция (15.9 %), а

медно фолио от Китай(56.7 %) и Турция (18.5 %). Вносът на **медни тръби** е от Гърция (32.0%), Турция (20.4 %) и Италия (12.4 %).

Оловото на блок е с произход от Полша (36.1 %), Швеция (26.9 %) и Украйна (20.0 %). От Румъния (55.1 %), Унгария (25 %) и Гърция (6.5 %) се доставя основната част от чистия **оловен скрап**.

Цинк на блок се внася от Полша (56.7 %) и Италия (26.3 %), а **цинков прокат** - от Финландия (34.2%), Чехия (15.1 %) и Германия (11.8 %). Вносът на чист **цинков скрап** идва основно от Румъния.

Таблица 3.10

Внос на цветни метали, скрап и изделия от тях, тона

Стоки	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	40 852	57 278	70 258	38 529	-31 729	54.8
Аноди	1 716	2 070	920	177	-743	19.2
Католи, сплави и заготовки	17 791	26 111	29 462	7 799	-21 663	26.5
Скрап	7 544	12 899	23 854	20 729	-3 125	86.9
Пръти и профили	3 010	3 252	4 595	3 173	-1 422	69.1
Телове	6 987	9 032	6 811	4 001	-2 810	58.7
Ламарини и фолио	1 501	1 851	2 353	1 012	-1 341	43.0
Тръби	2 303	2 063	2 262	1 638	-624	72.4
Олово, общо, в т.ч.	12 849	19 616	21 827	22 952	1 125	105.2
Блок и сплави	11 305	15 853	15 528	10 181	-5 347	65.6
Скрап (чист)	1 365	3 338	5 830	12 143	6 313	x2.08
Прокат	179	425	469	628	159	134.0
Цинк, общо, в т.ч.	4 789	3 956	5 816	2 978	-2 838	51.2
Блок и сплави	4 026	3 330	5 094	2 480	-2 614	48.7
Скрап	219	331	257	194	-63	75.6
Прокат	544	295	465	304	-161	65.3
Алуминий, общо, в т.ч.	110 793	127 894	115 287	98 342	-16 945	85.3
Блок и сплави	66 551	59 466	61 295	55 807	-5 488	91.0
Скрап	2 179	3 554	4 027	3 013	-1 014	74.8
Пръти и профили	15 347	22 096	22 501	15 457	-7 044	68.7
Телове	4 746	7 508	4 732	4 772	40	100.9
Листа и ленти	15 673	18 915	15 353	14 591	-762	95.0
Фолио	5 899	15 605	6 545	3 887	-2 658	59.4
Тръби	398	750	834	815	-19	97.7
Общо	169 283	208 744	213 188	162 801	-50 387	76.4
Стойност, млн. USD	613.0	863.0	979.4	494.0	-485.4	50.4
Стойност, млн. лева	955.9	1 225.5	1 306.4	691.6	-614.8	52.9

Източник: Митническа статистика.

Алуминият заема най – голям дял от вноса на цветни метали, тъй като не се произвежда в страната и потреблението на блоков метал се задоволява само от внос. Внася се от Румъния (21.4 %), Грузия (18.4 %), Италия (18 %) и Норвегия (12.5%).

Основната част от вноса на **алуминиев скрап** има произход от Румъния (79.2 %).

Вносът на **алуминиеви пръти и профили** намалява и е предимно от Турция (64.2 %) и Гърция (14.3 %). **Алуминиеви телове** се внасят главно от Румъния (90.3 %). В сравнение с 2008 год. намалява вносът на **алуминиеви ламарини, листове и ленти**. Той се осъществява от Германия – 40.7 %, следван от Гърция (16.6 %) и Испания (9.5 %). Вносът на **алуминиево фолио** намалява почти двойно – с 2 658 т (доставките от Германия са - 38.4 % от общото количество, Гърция – 22.1 % и Турция – 16.1 %).

Общият внос на цветни метали и изделия през 2009 год. намалява с 23.6 %. в сравнение с 2008 год. При медта спад се наблюдава, както при вноса на катодна мед и отпадъци (скрап), така и при вноса на прокат. При оловото вносът на блок също намалява, но нараства количеството на внесения скрап. Намалява вносът на алуминий на блок и алуминиеви отпадъци и се запазва положителната тенденция да намалява вносът на изделия (фолио, пръти и профили).

3.2.2. ИЗНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Износът на страната през последните четири години е представен в таблица 3.11.

Анодната мед се изнася главно в Белгия (84.6 %).

Износът на **катодна мед** през 2009 год. се увеличава значително и е насочен в по – голямата си част към Турция (26.8 %), Сърбия (13.4 %) и Германия (12.9 %).

Медни пръти и профили се реализират най-вече в ЕС - Германия (31.6 %), Италия (15.5 %) и Полша (13.6 %). Основната част от **медните телове** се изнася в Румъния (55.8 %) и Полша (19.3%). **Ламарините, листовите и лентите** също се изнасят за страните от ЕС - Италия с 26.2 %, Германия с 16 % и Гърция с 11.2 % от общия износ. От другите страни, в които се реализира износ най-големи количества са за Швейцария (9 %).

Оловото на блок се изнася предимно за страни извън ЕС като съотношението е 75.8 % към 24.2 %.

От изнесения **цинк на блок** 54.2 % се реализират в страните от ЕС, предимно в Гърция (22.0 %), Италия (13.6 %) и Австрия (5.5 %). Основен вносител на български цинк от трети страни е Турция (40 %).

От преработваните вторични алуминиеви суровини се произвеждат и изнасят **алуминий и алуминиеви сплави**. В страните от ЕС се реализира 78.2 % от износа.

Таблица 3.11

Износ на цветни метали, скрап и изделия от тях, тона

Стоки	2006	2007	2008	2009	Разлика 2009/2008	
					+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	272 280	246 422	309 990	268 167	-41 823	86.5
Анодна мед	168 463	139 251	146 271	73 379	-72 892	50.2
Електролитна мед	40 082	45 760	105 748	152 873	47 126	144.6
Скрап	13 113	11 590	10 547	10 718	171	101.6
Пръти и профили	14 356	15 618	16 084	11 231	-4 853	69.8
Телове	1 573	2 842	2 913	2 384	-529	81.9
Ламарини, ленти и фолио	34 077	31 252	28 241	17 496	-10 746	61.9
Тръби	616	109	188	87	-101	46.4
Олово, общо, в т.ч.	66 421	67 826	81 375	78 285	-3 090	96.2
Олово на блок	65 377	66 384	80 972	77 712	-3 260	96.0
Прокат	896	1 377	259	526	267	x2.03
Скрап (чист)	148	65	144	47	-97	32.6
Цинк, общо, в т.ч.	79 358	92 086	97 993	89 304	-8 689	91.1
Цинк на блок	77 501	90 572	96 678	87 008	-9 670	90.0
Прокат	3	3	22	70	48	x3.2
Скрап	1 854	1 511	1 293	2 226	933	172.1
Алуминий, общо, в т.ч.	85 279	92 813	85 375	73 706	-11 669	86.3
Блок	11 692	11 062	10 206	3 254	-6 952	31.9
Скрап	29 244	23 577	18 478	20 577	2 099	111.4
Пръти и профили	14 227	15 459	16 273	14 191	-2 082	87.2
Телове	41	0	384	518	134	134.8
Ленти и листовe	8 048	10 566	10 442	9 051	-1 391	86.7
Фолио	17 350	25 139	20 526	19 172	-1 354	93.4
Тръби	4 677	7 010	9 067	6 943	-2 124	76.6
Общо	503 338	499 147	574 733	509 463	-65 270	88.6
Стойност, млн. USD	2 491.8	2 617.5	3 038.5	1 918.3	-1 120.2	63.1
Стойност, млн. лева	3 885.8	3 716.8	4 053.0	2 685.6	-1367.4	66.3

Източник: Митническа статистика.

Към страните от ЕС се насочва и 87.5 % от износа на **пръти и профили от алуминий** - в Германия (41.6 %), Гърция (9.7 %) и Румъния (7.4 %). За страните от ЕС се изнасят 83.9 % от **лентите и листовe**, като по-значими са количествата за Австрия (9.4 %), Гърция (9.3 %) и Италия (9.1 %). Износът на **алуминиево фолио** също се реализира предимно в ЕС - 88.3 % и е насочен към Германия (22.7 %), Полша (22.6 %) и Италия (11.9 %). В ЕС се изнасят и 86.9 % от **алуминиевите тръби**.

От тях по съществен дял имат Германия (38.4 %), Франция (9.4 %) и Австрия (9.1 %).

От вторичните суровини най – голям дял в износа имат алуминиевите отпадъци, следвани от медния скрап. В сравнение с 2008 год. се наблюдава увеличение на изнесените количества. По – голям износ има за страни извън ЕС.

За страните от ЕС се изнасят 38.5 % от **медния скрап** и 61.5 % в други (трети) страни, в т. ч. Китай с 42.7 %.

Отпадъците от алуминий се реализират главно в Индия (24.2 %), Гърция (18.8 %) и Китай (13.9 %). Делът на износа за страните от ЕС е 39.5 %.

Металургичните фирми произвеждат и **кадмий**, който също се изнася, като през 2009 год. този износ е с 51.9 % повече в сравнение с 2008 год.

Средните годишни цени, по които са изнесени основните метали от страната през последните три години, са показани в таблица 3.12

Таблица 3.12

Метали	2007		2008		2009	
	USD/t	лв/т	USD/t	лв/т	USD/t	лв/т
Рафинирана мед	6 818	9 682	6586	8784	5 082	9 940
Олово	2 667	3 787	2272	3030	1716	3 357
Цинк	3 566	5 063	2114	2819	1 709	3 343

Източник: Митническа статистика и данни на НСИ.

Данните показват, че и през 2009 год. средните цени на изнесените метали (рафинирана мед, олово и цинк) в USD/t се понижават в сравнение с 2008 год. За последните три години намалението при цинка е повече от 50 %, при оловото - с около 35 % и при рафинираната мед – с 25.5 %. Поради промени в курса на долара спрямо еврото, цените в лева имат по – малки отклонения (с изключение на цинка).

От таблици 3.10 и 3.11 се констатира следното :

В сравнение с 2008 год. обемът на изнесените количества намалява с 11.4 %, но въпреки това превишава повече от три пъти вноса на цветни метали и изделия.

В стойностно изражение износът на цветни метали и изделия през 2009 год. е 2 685.6 млн.лв. и намалява с 33.7 % спрямо 2008 год.. Дължи се, както на намаление на обемите на някои продукти, така и на по - ниските средни цени на износа. Вносът е за 691.6 млн.лв. и намалява с 47,1 % в сравнение с предходната година.

Горните данни показват, че независимо от спада в износа и през 2009 год. външотърговския баланс в цветната металургия е положителен.

Българският износ представлява 5.07 % от световния търговски оборот на блоково олово, а вносът – 0.62 %. За 2008 год. тези цифри са съответно – 5.87 % и 1.05 %.

През 2009 год. българският износ на цинк е 2.48 % от световния търговски оборот (2.96 % през 2008 год.), а вносът е 0.076 %. (0.172 % през 2008 год.).

3.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

Външотърговският оборот на цветни метали в количествено изражение е показан на таблица 3.13 и фиг. 3.10.

Таблица 3.13

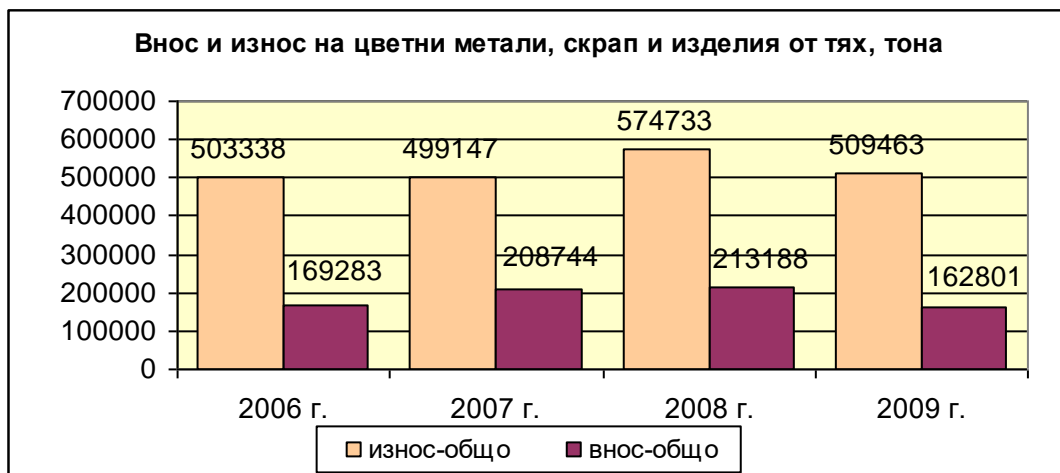
Външотърговски оборот на цветни метали, тона

Показатели	2006	2007	2008	2009		Разлика 2009/2008	
					%	+/-	%
Внос	169 283	208 744	213 188	162 801	24.2	-50 387	76.4
Износ	503 338	499 147	574 733	509 463	75.8	-65 270	88.6
Общ оборот	672 621	707 891	787 921	672 264	100.0	-115 657	85.3
Салдо	334 055	290 403	361 545	346 662		-14 883	95.9

Източник: Митническа статистика.

Данните от таблица 3.13 и фиг.3.10 показват, че през 2009 год. във външотърговския оборот на цветни метали в количествено изражение има спад от 14.7 %, като този спад е по – голям във вноса, отколкото в износа. Поради това секторът и през 2009 год. продължава да формира значително положително салдо (около 1.5 млрд. долара).

Фигура 3.10

3.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ

Общата реализацията на българската продукция от цветни метали и прокат от тях, в т.ч. на вътрешния пазар и за износ е показана на таблица 3.14.

Таблица 3.14

Реализация на цветни метали и прокат през 2008 и 2009 год. по направления, тона

Видове продукция	Износ		Вътрешен пазар		Общо	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Анодна мед	139 824	75 873	-	-	139 824	75 783
Електролитна мед	82 440	175 000	31 260	25 000	113 700	200 000
Олово на блок	75 572	77 248	7 787	3 218	83 359	80 466
Цинк на блок	83 872	71 420	5 508	4 278	89 380	75 698
Прокат от ТЦМ	53 847	28 400	5 639	2 532	59 486	30 932
в т.ч. меден	40 238	25 381	1 433	1 271	41 671	26 652
месингов	13 609	3 019	4 206	1 261	17 815	4 280
Алуминиев прокат	49 494	46 499	12 390	7 727	61 884	54 226
Общо	485 049	474 350	62 584	42 755	547 633	517 105

Източник: Фирмени данни

Данните от табл. 3.14 показват, че през 2009 год. 12.5 % от общата реализация на електролитна мед е насочена за вътрешния пазар, а изнесените количества са 87.5 %. В сравнение с 2008 год. износът е нараснал повече от два пъти, а продукцията реализирана на вътрешния пазар намалява с 20 %.

През 2009 год. са изнесени 96.0 % от блоковото олово (90.7 % през 2008 год.), а 4.0 % са за вътрешния пазар (9.3 % през 2008 год.).

Разпределението на реализацията при цинка през 2009 год. е, както следва: за вътрешния пазар – 5.7 % (6.2 % през 2008 год.) и 94.3 % - за износ (93.8 % през 2008 год.).

Реализацията на прокат от ТЦМ на вътрешния пазар през 2009 год., е 8.2 % (9.5 % през 2008 год.), а износа – 91.8 % (90.5 % през 2008 год.).

Реализираният на вътрешния пазар алуминиев прокат от трите фирми – производители е 14.2 % , а износът – 85.8 %. Съотношението през 2008 год. е 20 % към 80 %.

Общият износ на основните цветни метали (мед, олово и цинк) по фирмени данни представлява 92.5 % от реализацията (89.6 % през 2008год.) и нараства с 4.7 % спрямо предходната година. За вътрешния пазар са насочени 7.5 % (10.4 % през 2008 год.).

Съпоставката на данните за износа от фирмите и официалните митнически данни показва следното:

1. Износът на мед (електролитна и анодна) по данни от производителя е 250 873 т, докато митниците в тези позиции отчитат 226 252 т. Разликата е 24 621 т (9.8 %).
2. Износът на олово от производителите е 77 248 т, митническите данни отчитат 77 712 т. Разликата е 464 т (0.6 %).
3. По фирмени данни са изнесени 71 420 т цинк, а по митнически данни – 87 008 т. Разликата е 15 588 т (21.8 %).
4. Известни различия има и в проката от ТЦМ – 28 400 т от производителя и 31 198 т от митниците или разлика от – 2 798 т (9.8 %).
5. За алуминиевия прокат тези цифри са съответно 46 499 т и 49 875 т или разлика от 3 376 т (7.3 %).

Причини за тези различия могат да се търсят в различни фактори, но в общата картина и възможните изводи по отделните позиции няма да настъпи съществена промяна.

3.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Вътрешното потребление се формира от реализацията на продукцията на нашите заводи на вътрешния пазар и от внос. Данните за последните четири години са посочени в таблица 3.15.

Данните показват, че през 2009 год., в сравнение предходната, реалното вътрешно потребление на основните цветни метали намалява с 27.1 %.

Продукцията на българските фирми покрива 61.4 % от вътрешното потребление на електролитна мед, олово и цинк (47.1 % през 2008 год.), а вносът осигурява останалите 38.6 % (52.9 % през 2008 год.). При електролитната мед дялът на местното производство нараства от 51.5 % на 76.2 % , при цинка съответно от 52.0 % на 63.3 %, а при оловото намалява от 33.4 % на 24 %).

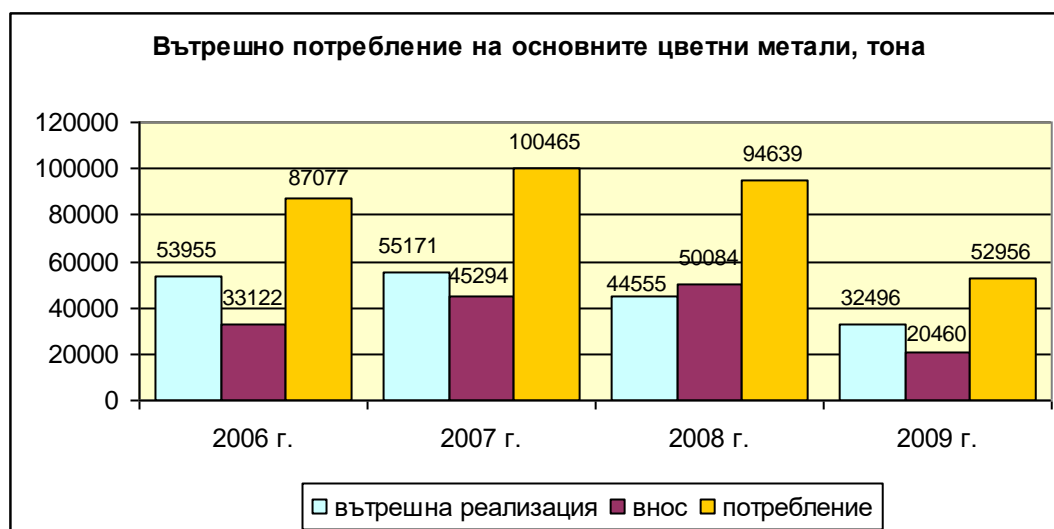
Таблица 3.15

Вътрешно потребление на цветни метали и прокат, тона

Стоки	Произход	2006	2007	2008	2009	
						%
Електролитна мед	Местно произв.	33 509	37 455	31 260	25 000	76.2
	Внос	17 791	26 111	29 462	7 799	23.8
	Потребление	51 300	63 566	60 722	32 799	100.0
Олово	Местно произв.	8 631	11 050	7 787	3 218	24.0
	Внос	11 305	15 853	15 528	10 181	76.0
	Потребление	19 936	26 903	23 315	13 399	100.0
Цинк	Местно произв.	11 815	6 666	5 508	4 278	63.3
	Внос	4 026	3 330	5 094	2 480	36.7
	Потребление	15 841	9 996	10 602	6 758	100.0
Прокат от ТЦМ	Местно произв.	2 858	4 424	5 639	2 532	20.5
	Внос	13 801	16 197	16 021	9 824	79.5
	Потребление	16 659	20 621	21 660	12 356	100.0
Алуминиев прокат	Местно произв.	11 497	12 484	12 390	7 727	16.4
	Внос	42 063	64 874	49 965	39 522	83.6
	Потребление	53 560	77 358	62 355	47 249	100.0

Източник: Митническа статистика (за вноса) и фирмени данни (за реализацията в страната).

Фигура 3.12

Вътрешното потребление на двата вида прокат през 2009 год. е общо 59 605 т (с 29.1 % по - малко от 2008 год.).

При проката от ТЦМ реалното вътрешно потребление се свива почти два пъти. Делът на местното производство намалява от 26 % през

2008 год. до 20.5 % през 2009 год. Данните сочат, че при общо намаление на потреблението, неблагоприятната структура за задоволяване на вътрешния пазар предимно от внос се запазва.

При алуминиевия прокат делът на местното производство в реалното потребление намалява от 19.9 % през 2008 год. до 16.4 % през 2009 год.. Спадът в реалното потребление в сравнение с 2008 год. е 24.2%, като намалява и вносът на този прокат.

Потреблението на цветни метали и прокат се изразява и чрез така нареченото видимо потребление, което се определя по формулата:

$$ВП = (П + В) - И, \text{ където}$$

ВП – видимо потребление, т

ВПГН – видимо потребление на глава от населението, кг

П – произведени цветни метали и прокат, т

В – внесени цветни метали и прокат, т

И – изнесени цветни метали и прокат, т

Видимото потребление на цветни метали и прокат от тях (ВП), в тона и на глава от населението (ВПГН), в килограми през 2009 год. са представени в таблица 3.16.

Таблица 3.16

Видимо потребление на цветни метали и прокат през 2009 год. , т, кг

Стоки	П	В	И	ВП	ВПГН
Електролитна мед	197 234	7 799	152 873	52 160	6.90
Олово	83 104	10 181	77 712	15 573	2.06
Цинк	92 676	2 480	87 008	8 148	1.08
Прокат от ТЦМ	27 920	9 824	31 198	6 546	0.87
Алуминиев прокат	66 063	39 522	49 875	55 710	7.37
Общо	466 997	69 806	398 666	138 137	18.26

Източник: Митническа статистика (за вноса и износа) и фирмени данни (за производството).

Анализът на данните показва, че през 2009 год. се наблюдава намаляване на общото видимо потребление с 15.7 % спрямо 2008 год. и спад с около 15 % на глава от населението. През 2009 год. българската индустрия е реално засегната от икономическата криза, довело до намалено потребление на цветни метали и прокатни продукти в секторите потребители, като строителство, машиностроене, бита, транспорта и др.